

Porin kaupungin arviointikertomus

2015

Porin Puuvilla

Sisällysluettelo

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	5
2 TARKASTUSTOIMINTA.....	7
2.1 Vuoden 2014 arviointikertomuksen käsittely.....	7
2.2 Vuoden 2015 tarkastustoiminta	7
3 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN	9
3.1 Valtuuston asettamat tavoitteet ja niiden toteutumisen raportointi	9
3.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	10
3.3 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	15
4 KAUPUNKIKONSERNI	21
5 MUUT HAVAINNOT KAUPUNGIN HALLINNOSTA	25
5.1 Työllisyydenhoito.....	25
5.2 Mielenterveyspalvelut.....	28
5.3 Ympäristöhallinto/rakennusvalvonta	31
6 ESTEELLISYYDET.....	35
7 ALLEKIRJOITUKSET	37

Julkaisija: Porin kaupunki, tarkastuslautakunta
Kuvat: Kansikuva: Lavian vanha kunnantalo 2005, kuvaaja: Lauri Putkonen
Muiden kuvien kuvaajatiedot s. 38–39.
Ulkoasu: Vida Design Oy
Paino: Allone Print Oy

Näkymä Etelärannasta

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on lisäksi arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta sekä valmistelee kunnanhallitukselle esityksen tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Uuden valtuuston aloittaessa kesällä 2017 tarkastuslautakunnan tehtäväksi tulee valvoa uuden kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tilintarkastaja antaa valtuustolle erikseen tilintarkastuskertomuksen. Kuntalaki edellyttää, että tilintarkastaja raportoi tilintarkastuskertomuksen ohella myös tilikauden aikana, mikäli epäkohtia havaitaan.

Yksitoistajäseniseen tarkastuslautakuntaan ovat tilivuonna 2015 kuuluneet seuraavat jäsenet (suluissa varajäsenet):

Kalevi Träskelin, pj.	(Raimo Kaarros)
Antti Linnainmaa, vpj.	(Vuokko Kuosa)
Petri Aho	(Pertti Mäenpää)
Asko Apajasalo	(Olli Inberg)
Seija Gröhn	(Hellä Laaksonen)
Aila Linnanketo-Anttoora	(Reetta Uusitalo)
Pirjo Peltoniemi	(Sinikka Koivunen)
Eino Koivusaari	(Tapio Nummi)
Pirjo Rantaneva	(Mirja Harju)
Pentti Ruusunen	(Raimo Soukki)
Heli Rätty	(Liisa Vitikkala)

SuomiAreenan tilaisuus

2 TARKASTUSTOIMINTA

2.1 VUODEN 2014 ARVIOINTI-KERTOMUKSEN KÄSITTELY

Kaupunginvaltuusto käsitteli kokouksessaan 15.6.2015 vuoden 2014 arviointikertomusta ja päätti tuolloin kehottaa kaupunginhallitusta ottamaan huomioon esille tuodut näkökohdat.

Taloushallinto pyysi kaupunginhallituksen toimeksiannon johdosta erikseen selvitykset/lausunnot niiltä tahoilta, joiden osalta tarkastuslautakunnan kertomuksessa oli esitetty kriittisiä arvioita toimintojen ja/tai taloudenhoidon osalta. Kaupunginhallitus merkitsi kokouksessaan 21.9.2015 saadut selvitykset ja lausunnot sekä niiden käsittelyt tiedoksi. Kaupunginvaltuusto merkitsi saadut selvitykset ja lausunnot tiedoksi kokouksessaan 28.9.2015.

2.2 VUODEN 2015 TARKASTUSTOIMINTA

Tilivuotta 2015 koskien tarkastuslautakunta on pitänyt kaikkiaan 14 kokousta ja tehnyt yhden tutustumiskäynnin. Kesäkuulla vahvistettu tilivuoden työohjelma on koostunut päätöksentekoasiakirjoihin ja muuhun materiaaliin perustuvasta tutustumisesta hallintokuntien toimintoihin sekä yhdestä tutustumiskäynnistä. Lisäksi lautakunta on kokouksissaan kuullut asiantuntijoita ja hallintokuntien johtavia viranhaltijoita. Kahdessa kokouksessa on ollut kuultavana kaupunginjohtajia ja kuudessa kokouksessa johtavia viranhaltijoita. Lisäksi kuultavana on ollut kaupunginhallituksen puheenjohtaja.

Tavoite on ollut, että valtuustokauden aikana käydään läpi koko hallinto- ja palvelutuotanto-organisaatio keskeisimmiltä osiltaan. Tilivuoden 2015 aikana arviointityön painopistealueina ovat olleet työllisyysasiat, Pori Sinfonietta, ympäristötoimi ja rakennusvalvonta, mielenterveyspalvelut, perus- ja lukiokoulutus sekä varhaiskasvatus. Tytärtyhteisöistä Länsirannikon Koulutus Oy:n toimitusjohtaja on esitellyt yhtiön toimintaa lautakunnalle. Tarkastustoimiston henkilökuntaan kuuluvat tarkastuspäällikkö ja tarkastajat ovat tehneet arviointikäyntejä ja -haastatteluja johtohenkilöiden ja asiantuntijoiden luona. Lisäksi on virkatyönä perehdytty päätöksentekoaineistoon ja arviointiteemoja koskevaan tutkimustietoon ja meneillään oleviin kehittämishankkeisiin.

Kaupungin ja erikseen nimettyjen konserniyhteisöjen tilintarkastuksesta on huolehtinut KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy vastuunalaisena tilintarkastajana JHTT, KHT Leif-Erik Forsberg. Kaupungin tilintarkastaja on toiminut erikseen nimetyissä tytäryhteisöissä yhtenä tilintarkastajana. Pitkäaikaisena käytäntönä Porissa on jo ennen lainmuutosta ollut, että emolla ja tytäryhteisöillä on yhteinen tilintarkastaja. Mukaan otettavat tytäryhteisöt on päätetty kaupunginhallituksessa ennen kilpailutusta.

Tilintarkastusyhteisö on kiinnittänyt tarkastustyössään huomiota muun muassa budjettilyityksiin ja konsernitilinpäätöksen luotettavuuteen. Tarkastustoimisto on sopimusvalvonnassaan suorittanut jälkikäteiskontrollia, jolla on määrä taata sopimuksenmukaisuus ja vastuunalaisen tilintarkastajan riippumattomuus.

Kaupunginhallitus käsitteli 5.10.2015 KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n toteuttamaa selvitystä Porin Palveluliikelaitoksen edustus- ja matkustuskuluista vuosien 2014 ja 2015 aikana. Selvityksen ja muiden havaintojen perusteella kaupunginhallitus päätti valtuuttaa kaupunginjohtajan valmistelevan asiassa rikosilmoituksen lähettämistä poliisille. Lisäksi päätettiin pyytää lisätarkastus KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:ltä. Myöhemmin eli 30.11.2015 kaupunginhallitus päätti lähettää lisätarkastusraportin sekä Porin Palveluliikelaitoksen investointien ylitystä vuonna 2015 koskevan asian myös liitettäväksi 13.10.2015 lähetettyyn rikosilmoitukseen.

Tilintarkastaja on säännöllisesti raportoinut lautakunnalle työohjelmansa etenemisestä ja keskeisimmistä havainnoista. Lisäksi tilintarkastaja on tehnyt EU-tukien maksatushakemusten varmennuksia ja laatinut toimeksiannon ulkopuolisia lausuntoja.

Tarkastuslautakunnan hallinnollisista valmistelutehtävistä, lautakunnan arviointitehtävistä, tilintarkastuksen avustamisesta ja erillisselvityksistä on huolehtinut tarkastustoimisto.

Sisäisen tarkastuksen tehtävistä on vastannut edelleen tarkastustoimisto tarkastussäännön mukaisesti. Sisäinen tarkastus on kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen alainen toiminto. Työn ohjelmoinnista vastaa kaupunginjohtaja ja raportointi tapahtuu kaupunginjohtajalle sekä konsernijaoston jäsenille. Tarkastustoimistossa ovat vuonna 2015 työskennelleet tarkastuspäällikkö Hannu Liukonen (JHTT), tarkastaja Jari Jaakkola, tarkastaja Johanna Jokelainen, tarkastaja Kirsi Kangasharju (JHTT) ja toimistonhoitaja Tarja Suojala.

Kävelykatu Porin päivänä

3 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

3.1 VALTUUSTON ASETTAMAT TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMISEN RAPORTOINTI

Valtuuston on vanhan kuntalain 65 §:n mukaan vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (*toimenpideohjelma*), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (*alijäämän kattamisvelvollisuus*).

Uuden 1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain 113 §:n mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikauden seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Uuden kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka

tytär-yhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma.

Uuden kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Taloushallinto antoi kirjeellään 13.1.2016 tulosalueille ohjeen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta. Liikelaitoksille ja taseyksiköille toimitettiin omat eriytettyä tilinpäätöstä koskevat ohjeet. Sisäistä valvontaa, muita taloudellisia vastuita ja leasing-vastuita koskevilta osin raportoinnille oli annettu oma määräaika. Tilinpäätösohjeen mukaan tilinpäätösaineisto tulee saattaa myös tulosalueen oman lautakunnan käsittelyyn. Toteutuneiden suoritehintojen ja niiden poikkeaminen talousarvioon verrattuna edellyttiin esitettävän määrämuotoisessa koontitaulukossa. Lisäksi ohjeessa todettiin, että kukin tulosalue raportoi oman tulosalueensa palveluohjelman tavoitteista johdettujen toimenpiteiden ja tavoitetasojen toteutumista sekä taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi hyväksytyjen toiminnallisten muutosten toteutumisen. Ohje sisältää toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kuvaavien tietojen merkitsemisperiaatteet ja -tekniikan.

Pitkän tähtäyksen strategiana on kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia nimeltään *Pori. Asenne. Strategia 2020*. Valtuustostrategian mukaisia painopisteitä ovat Työn ja yrittämisen Pori, Lasten ja nuorten Pori, Hyvän elämän Pori sekä Tapahtumien Pori. Kaupunkistrategiaa toteuttavat keskeisinä ohjelmina hyvinvointiohjelma, elinvoimaohjelma sekä työllisyysohjelma. Kaupunkistrategia on tarkoitus päivittää osana organisaatiouudistusta vuonna 2016. Muut pitkän ja lyhyen aikavälin suunnitelmat ja ohjelmat toteuttavat ja konkretisoivat kaupunkistrategiaa. Näitä strategiakokonaisuuden keskeisiä osia ovat:

- Valtuustosopimus
- Palveluverkkosuunnitelma
- Henkilöstöstrategia
- Omistajapoliittinen ohjelma
- Talousarvio ja -suunnitelma

Strategiapäällikön mukaan vuonna 2014 hallintokunnat ohjeistettiin laatimaan toimintasunnitelmansa nimellä ”palveluohjelma”. Tarkoituksena oli, että palveluohjelma laaditaan noudattaen kaupunkistrategian painopisteitä ja tavoitteita. Talousarviokirjaan oli tarkoitus siirtää hallintokunnan palveluohjelmasta keskeisimmät toimenpiteet, mittarit ja niiden tavoitetasot. Hallintokunnat ovat noudattaneet ohjeita tyydyttävällä tavalla. Ensimmäisenä vuonna palveluohjelmien taso hieman vaihteli hallintokunnittain.

Vuonna 2015 hallintokunnat ohjeistettiin päivittämään palveluohjelmansa. Strategiapäällikkö on selvityksessään todennut, että kaikki hallintokunnat eivät päivittäneet palveluohjelmaansa, jonka kisivat olevan pitkän aikavälin suunnitelma. Osa siis päivitti vain seuraavan vuoden konkreettiset tavoitteet, jotka näkyvät vuoden 2016 talousarviokirjassa.

Vuonna 2016 kaupunkistrategia on tarkoitus päivittää osana käynnissä olevaa organisaatiouudistusta ja samalla määritellään myös uusiksi strategiakokonaisuus ja strategian seuranta.

Arviointihaastattelujen yhteydessä on todettu, että pitkän aikavälin strategioiden toteutumisen seuranta edellyttää asianmukaisten mitareiden luomista ja käyttämistä. Toinen kehittämistä vaativa kohde on strategiakokonaisuuden yhteentoimiminen.

Tarkastuslautakunta pitää tavoitteena, että kaupunkistrategia, siihen kiinteästi liittyvät kaupunkitason suunnitelmat ja ohjelmat mukaan lukien talousarvio ja -suunnitelma muodostaisivat yhtenäisen kokonaisuuden, jota seurattaisiin yhteisesti sovittavilla mittareilla ja säännöllisillä vakioraporteilla.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden raportointi vuodelta 2015 on pääosiltaan asianmukaista.

Tavoitteiden yhteyttä määrärahoihin on aiemmissa arviointikertomuksissa korostettu. Toiminnallisia tavoitteita koskeva terminologia ei nykyisellään riittävän selkeästi ole liitettävissä palveluohjelmaan ja toisaalta määrärahoihin. Hallintokunnissa on aiempia vuosia enemmän asetettu budjetointivaiheessa myös haasteellisia tavoitteita, vaikka ei ole ollut varmuutta niiden toteutumisesta. Tämä on omiaan ylläpitämään ohjausjärjestelmän uskottavuutta.

3.2 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

YLEINEN KEHITYS

Valtakunnallisesti tarkasteltuna talouden kasvuennusteet ovat kauttaaltaan melko pessimistisiä. Viennin kehitys sekä vientialojen investoinnit ovat olleet alamaissa koko vuoden 2008 jälkeisen ajan. Suhteessa BKT:hen julkisyhteisöjen alijäämä on syventynyt suuremaksi kuin 3 prosenttia ja julkisyhteisöjen velka suuremmaksi kuin 60 prosenttia. Koska velan kehitys on edelleen kasvu-uralla, on valtakunnallisella tasolla uusia päätöksiä valmisteilla suunnan kääntämiseksi.

Useasti on todettu, että Suomen vienti on rakenteeltaan melko yksipuolinen, koska se keskittyy merkittävältä osin investointitarvoihin. Kun juuri investointitarvoiden kysyntä on maailmalla heikkoa, heijastuu tämä erityisesti Suomen vientisektoriin. Kansainvälispoliittinen tilanne vaikeuttaa osaltaan tilannetta.

Muun muassa Suomen Pankin lähteisiin nojaten tilinpäätösraportissa on todettu, että julkisen velan kasvu olisi pienempi ongelma, jos odotettavissa olisi vahvaa talouskasvua pidemmän aikaa. Suomessa sen sijaan nyt otettavaa lisävelkaa joudutaan tulevaisuudessa hoitamaan tilanteessa, jossa nykyistä pienempi osa väestöstä on työssä ja suurempi osa eläkkeellä ja jossa nykyistä useampi tarvitsee hoiva- ja hoitopalveluja. Näin ollen julkisen talouden alijäämän pienentäminen onkin välttämättömyys.

Toimintakertomuksessa on melko laajasti selostettu Porin seudun taloudellista kehitystä viime vuosina sekä seudun sijoittumista valtakunnallisessa vertailussa. Porin seudun alue- ja väestörakenteen keskeiset tunnusluvut ovat heikentyneet suhteessa verrokkeisiinsa 2010-luvun kuluessa. Keskeiset syyt liittyvät negatiiviseen asukas- ja työpaikkakehitykseen. Porin seutu on ainoa väestöään menettävä alue 14 suurimman kaupunkiseudun joukossa. Asukasluku on kasvu-uralla vain keskuskaupunki Porissa ja muissa seudun kunnissa laskussa. Porin seudun vahvuutena on heikosta työpaikka- ja asukasluokehityksestä huolimatta avoimen sektorin korkea osuus kaikista työpaikoista. Porin seudulla yksityisen sektorin työpaikkaosuus oli 56,5 prosenttia kaikista työpaikoista. Osuus oli selvästi kaupunkiseutujen keskitason yläpuolella.

Porin seudun pitkän aikavälin haasteet liittyvät edelleen osaamiseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä saavutettavuuteen. Porin ulkoiseen saavutettavuuteen liittyvät haasteet liittyvät ensisijaisesti liikenneyhteyksiin ja -käytäviin suhteessa laajenevaan Etelä- ja Lounais-Suomen suuralueeseen.

Olenaisiin muutoksia kaupungin toiminnassa oli valtioneuvoston kesäkuussa 2014 päättämä Lavian kunnan pakkoliitos Poriin 1.1.2015 alkaen. Liitokseen varauduttiin jo talousarvion laadinnan yhteydessä. Sekä Lavia-liitos että Porin Satama -liikelaitoksen yhtiöittäminen ovat vaikeuttaneet tilinpäätöksen 2014 ja 2015 vertailua. Tämä on otettava huomioon kaikissa vertailuissa.

Vuoden 2015 aikana toteutettiin useita organisaatiomuutoksia. Porin Satama -liikelaitos yhtiöitettiin siten, että uusi yhtiö aloitti toimintansa 1.1.2015. Kiinteistöyhtiöiden kohdalla tehtiin vuoden 2015 aikana muutoksia. Kiinteistö Oy Porin Poliisitalo, Kiinteistö Oy Satek ja Noormarkun Teollisuuskiinteistöt Oy sulautuivat Vääntiö Oy:öön 30.6. Uuden yhtiön nimeksi tuli Porin Toimitilat Oy.

Kaupungin henkilökunnan määrä oli vuoden lopussa toimintakertomuksen mukaan 6 435 (edellisvuonna 6 582 henkeä). Vakinaisen henkilökunnan osuus oli 5 224 henkeä (edellisvuonna 5 254). Vakinaisen henkilöstön keski-ikä vuonna 2015 oli 48,2 vuotta. Vanhuuseläkkeelle jäi vuonna 2015 yhteensä 164 henkeä ja työkyvyttömyyseläkkeelle 29 henkeä. Lisäksi 77 henkeä siirtyi erilaisille osa- tai määräaikaisille eläkkeille. Vuoden 2015 henkilöstökulut olivat 283,3 miljoonaa euroa.

Kuntalakiin sisällytettiin uudet velvoitteet koskien sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa vuoden 2014 alusta lukien. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.2.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjan, joka muodostaa yleisen kehyksen kaupunginhallituksen ja hallintokuntien ja tytäryhteisöjen toimille. Lainmuutosten tavoitteena on turvata kunnan päätöksentekijöille nykyistä paremmat ja havainnollisemmat tiedot kunnan taloudellisesta tilanteesta ja riskeistä. Hallintokunnilta on kerätty keskitetysti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan alueella merkittävimmät tapahtumat ja analyysitulokset. Toimintakertomukseen on koottu tiivistetty ja kattava luettelo koko kaupungin tilanteesta. Pääryhmiä ovat konkreettisten vahinkojen lisäksi häiriötilanteisiin liittyvät riskit, erilaisiin muutostilanteisiin (toimintaympäristön hallitsematon muutos, instituutioiden nopeat muutokset, julkisen talouden muutos, lainsäädäntömuutokset sekä rahoitus- ja suhdannevaihtelumuutokset) liittyvät riskit, tietotekniset riskit, henkilöstön poissaolot ja rakennustekniset riskit. Turvapaikanhakijoiden suuri määrä on leimannut etenkin loppuvuoden varautumiskeskustelua.

Sisäisen valvonnan ongelmista nousivat tilivuonna esille etenkin Porin Palveluliikelaitoksen toiminnassa havaitut ohjeiden vastaisuudet, minkä johdosta kaupunginhallitus päätti tehdä poliisille asiasta tutkintapyyynnön.

Toimintakertomuksessa on todettu, että ”Kaupungin lähitulevaisuuden suunnittelua vaikeuttavat siis niin instituutioiden muutostahti, julkisen talouden alijäämäisyys, lainsäädännöstä johtuvat muutokset ja rahoitukseen sekä suhdannevaihteluun liittyvät muutokset. Näillä kaikilla on merkittäviä vaikutuksia tulevan palvelutuotannon järjestämiseen.”

Tarkastuslautakunta esittää huolestuneisuutensa siitä, että kun kaikkien edellä mainittujen epävarmuustekijöiden vallitessa on käynnistetty Satakunnan laajuinen SOTE-uudistus sekä kaupungin oman organisaation uudistaminen, uhkaavat kaupungin omat toiminnalliset ja taloudelliset riskit kohota korkealle tasolle.

YLEISHALLINTO

Yleishallinnon tulosalueeseen kuuluvat hallintopalvelut, tietohallinto sekä talous- ja velkaneuvonta. Toiminnallisina tavoitteina olivat sähköinen asiointi, asianhallinnan kehittäminen ja sähköinen arkistointi. Sähköisen asioinnin portaali on otettu käyttöön tavoitteen mukaisesti. Keskitetty kirjaamo on aloittanut toimintansa vuonna 2015, mutta vakiinnuttaminen kestää kauemmin kuin oli asetettu tavoitteeksi. Lisäksi uusi laaja organisaatiouudistus tuo osaltaan mukanaan uusia haasteita. Tiedonohjaussuunnitelman laatimiseksi on käynnistetty uusi erillisprojekti.

Työllisyydenhoidossa yhtenä tavoitteena oli nuorisotakuun toteuttaminen ja pitkäaikaistyöttömistä Kelalle suoritettavien työmarkkinamaksujen vähentäminen. Toisena tavoitteena oli lakisääteisen työvoiman palvelukeskuksen käynnistäminen. Toimintakertomuksen mukaan molemmat tavoitteet toteutuivat. Työllisyydenhoitoon liittyviä asioita käsitellään lähemmin arviointikertomuksen luvussa 5.

Henkilöstöhallinnossa kaikki tavoitteet toteutuivat. Henkilöstöhallinnon tunnusluvuissa merkillepantavaa on sairauspoissaoloprosentin laskeminen vuonna 2015 edellisvuodesta 5,4 prosentista 4,8 prosenttiin.

Taloushallinnon tavoitteet ovat kohdistuneet taloushallinnon prosessien kehittämiseen, kaupungin kokonaistalouden ohjaukseen valtuustosopimuksessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti sekä kaupungin omaisuuden tuottavuuden parantamiseen ja konsernin pääomien käytön tehostamiseen. Lisäksi tavoitteena oli konserniohjauksellisen strategian kehittäminen. Prosessien kehittämistä koskeva tavoite on toimintakertomuksen mukaan saavutettu. Samoin on saavutettu omaisuuden tuottavuuden parantamista koskeva tavoite, joka tilivuodelle oli konkretisoitu tavoitetasolla ”Konsernipankki on käytössä”. Sen sijaan valtuustosopimuksen mukaista talousohjausta ja konserniohjauksen strategian kehittämistä koskevat tavoitteet eivät toteutuneet vuoden 2015 aikana.

Kehittäminen-tulosalueeseen (16) kuuluvat seuraavat yksiköt: elinkeinopalvelut, viestintä, strateginen suunnittelu ja kehittäminen, riskienhallinta sekä seutuyhteistyö. Tulosalueen tavoitteet koskevat Porin vetovoiman paranemista, Porin alueen kuntajakoselvitysvaiheen toteutumista ja riskienhallintaa. Vetovoimaa koskevan tavoitteen saavuttamatta jäämiseen liittyvät väestömäärän hienoinen aleneminen, taloustaantumien jatkuminen ja yleinen työpaikkakehitys. Kuntaliitoshankkeen osalta tavoitteita ei saavutettu. Riskienhallintaa koskeva tavoite sen sijaan toteutui.

Kaupunkisuunnittelun tulosalueella (52) on kolme toimenpidekokonaisuutta. Ensimmäinen kokonaisuus oli vuosittaisen kaavoituskatsauksen toteuttaminen ja toinen toimenpidekokonaisuus muodostui kaupunkikuvan ja ilmeen parantamisesta, Porin kansallisesta kaupunkikuviosta ja Promenadi-Porista. Kolmas toimenpidekokonaisuus oli tehokkaat vuorovaikutteiset prosessit sekä osaamisen, työvälineiden ja olosuhteiden paraneminen. Kaikki vuodelle 2015 asetetut tavoitteet toteutuivat.

PERUSTURVA

Perusturvan (oma toiminta, T20) vuositason toiminnallisia tavoitteita oli kahdeksan, joista neljä toimintakertomuksen mukaan toteutui. Toteutuneet tavoitteet ovat vammaispalveluiden laitoshoidossa olevien määrän väheneminen 30 prosentilla 2014–2015, vanhuspalveluissa 89 prosentin yli 75-vuotiaista asuminen itsenäisesti, sähköisten toimeentulotukihakemusten osuuden saaminen 15 prosenttiin vuosina 2015–2016. Toteutumattomia tavoitteita olivat perhehoidon osuuden nostaminen lastensuojelussa ja psykososiaalisten palvelujen tehostetun palveluasumisen vuorokausien määrän laskeminen. Sähköisen asiointin toimenpidekokonaisuudessa sähköisen ajanvarauksen käytön laajennus ja omahoitopalvelun laajennus eivät toteutuneet tavoitteen mukaisella tavalla. Virastopäällikön selvityksessä on todettu, että IT-hankkeiden viivästymiseen on vaikuttanut perusturvan tietojärjestelmien siirto kaupungin tietohallinnosta Medbit Oy:lle.

Suoritettujen mukaan lastensuojelun palveluissa huostassa olevien määrän ennakointiin olevan 250, kun toteutunut määrä oli 215. Vammaispalvelujen henkilökohtaisten avustajien määrän budjetointiin olevan 340, kun toteutuneeksi määräksi tuli 431. Psykososiaalisten palvelujen avohuollon asiakkaita oli budjetoitu olevan 3 300, kun toteutuksi tuli 3 583.

Toimintakertomuksen tunnuslukuvertailun mukaan ostopalveluilla on korvattu henkilötöyvuosia suunniteltua runsaammassa mitassa. Kohteita, joissa näin on menetelty, ovat lastensuojelu, vammaispalvelut, psykososiaaliset palvelut sekä vanhusten ympärivuorokautinen hoito.

KOULUTUS

Perus- ja lukiokoulutuksen keskeisiä tavoitteita oli esitetty kahdeksan kappaletta vuoden 2015 tavoitetaso-osiossa. Keskeisistä tavoitteista toteutui neljä ja neljä jäi toteutumatta. Toimenpidekokonaisuuksista kouluverkkosuunnitelmaa koskeva tavoite toteutui, mutta koulujen aluetoiminnan kehittämistä koskeva tavoite jäi saavuttamatta. Opetussuunnitelman kehittämistä koskevan toimenpidekokonaisuuden puolella tuntijaon hyväksymistä ja opetussuunnitelman sisällön valmistelua koskevat tavoitteet toteutuivat, mutta tietotekniikan opetuskäytön kehittämistä koskeva tavoite ei toteutunut. Kasvun polku -toimenpidekokonaisuuteen sisältyvistä tavoitteista toteutui yhtenäisen perusopetuksen edistämistä koskeva tavoite. Tavoitteista kahden lukion toimintamallin toteuttaminen siirtyi vuodelle, ja erityisopetuksen uuden toimintamallin valmistelu on edelleen kesken.

Perusopetuksen viikkotuntitavoite oli 11 375 ja toteutuma 11 352. Lukiokoulutuksen viikkotuntitavoite oli 2 100 ja toteutuma 1 904. Läpäisyaste perusopetuksessa oli sekä budjetoinnin että toteuman osalta 100 prosenttia. Lukiokoulutuksen osalta läpäisyasteen ennakointiin olevan 94 prosenttia, kun toteumaksi tuli 95 prosenttia.

Porin seudun kansalaisopisto ja Palmgren-konservatorio yhdistettiin samaksi tulosalueeksi vuoden alusta lukien. Henkilöstöjaosto päätti 19.5.2015 siirtää kaupungin sisäisen koulutuksen järjestämisvastuun Porin kesäyliopistolle vuoden 2015 aikana. Yhteistyökumppaneina ovat kaupungin henkilöstöhallinto ja IT-palvelut. Porin varhaiskasvatukselle kesäyliopisto tuotti täydennyskoulutuksia jo vuoden alusta. Henkilöstökoulutuksen siirtoa kesäyliopistolle alettiin toteuttaa. Porin seudun kansalaisopiston vuodelle 2015 asetettuja tavoitteita oli neljä kappaletta. Toimintakertomuksen mukaan tavoitteista kolme toteutui. Opiskelijamäärätavoite oli 6 800 opiskelijaa ja toteutuma 8 268. Palmgren-konservatoriossa opetustuntien lukumäärätavoite taiteen perusopetuksessa oli 22 561 ja toteutunut määrä 22 953. Kansalaisopiston puolella taiteen perusopetuksen tuntimäärä oli lähes tavoitteen mukainen.

Päivähoidon ja varhaiskasvatuksen viidestä vuosikohtaisesta tavoitteesta neljä toteutui. Toteutuneita tavoitteita toimintakertomuksen mukaan olivat tilasuunnitelman mukainen toteutus ja päivitys sekä kuntokartoitusten ylläpito, yksityisen hoidon tuen kuntalisän laajennus, varhaiskasvatuksen esimiesorganisaation muutosten toteutus ja sähköisen asiointin kehittäminen. Toteutumatta jäi kotihoidon kuntalisän lakkauttaminen.

Hoitopäivien määräksi päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäivähoidossa ennakointiin yhteensä 555 000, kun toteutuksi tuli 601 069 hoitopäivää. Hoitopäivien määrän poikkeama on siis 46 069. Eri hoitomuodoissa lapsia oli hoidossa yhteensä 3 077. Budjetoitu yksikkökustannus (euroa/lapsi, brutto) oli 12 248 ja toteutuma 12 220. Suunniteltuja henkilötöyvuosia oli 730 toteutuman ollessa 717. Virastopäällikön selvityksissä suoritteiden, tunnuslukujen ja henkilöstötavoitteiden toteutumisesta todetaan muun muassa, että lasten määrä pysytteli edellisvuoden tasolla, vaikka mukaan tulivat nyt lisäksi Lavian alueen lapset. Hoitopäivien määrä on kasvanut edellisvuoteen verrattuna. Hoitopäivien yksikkökustannus oli budjetoitua alempi.

KULTTUURIHALLINTO

Kulttuuritoimen keskeiset toiminnalliset tavoitteet ovat toimintakertomuksen mukaan yhtä lukuun ottamatta toteutuneet. Virastopäällikön selvityksessä tavoitteiden toteutumisesta todetaan muun muassa, että Noormarkun vanhan kunnantalon kunnostaminen kirjasto- ja kulttuuritaloksi saatiin valmiiksi siten, että tilat avattiin yleisölle 31.8.2015. Pitkään valmistelussa ollut kokoelmakeskuksen käyttöönotto ei toteutunut vuonna 2015.

Kirjastopalveluissa verkkokäyntien määräksi oli budjetoitu 550 000 käyntiä, kun toteutuma oli 472 091 käyntiä. Aukiolotuntien määrän oli budjetoitu olevan 17 651, kun toteutuma oli 18 265, eli hieman korkeampi. Virastopäällikön selvityksestä ilmenee, että joulukuulla 2014 käyttöönotetun verkkokirjasto-ohjelmiston alkukankeudet aiheuttivat notkahduksen verkkokäyntien tähän asti jatkuvassa kasvussa. Aukiolotuntien määrää voitiin kasvattaa muun muassa Noormarkun kirjaston omatoimiaukiolon ansiosta.

Pori Sinfoniettan esiintymismääräksi budjetoitiin 50, kun toteutuma oli 76. Kuulijamäärä oli 17 333 henkeä. Esiintymismäärä oli tavoitetta suurempi kamarimusiikkikonserttien, muiden pienimuotoisempien ja edullisempien esiintymisten, maakuntakonserttien, suunniteltua useamman laitos-, päiväkotit- / koululaiskonserttien sekä yhteistyöesiintymisten myötä.

Satakunnan Museon näyttelyjen määräksi oli suunniteltu 30 kappaletta, kun toteutuma oli 32 kappaletta. Muiden yleisötilaisuuksien käyntimääräksi oli budjetoitu 700, kun toteutuma oli 863 kappaletta. Antikvaarisia asiantuntijatehtäviä (budjetoitu 200 kappaletta) kertyi 185 kappaletta.

Kulttuuriasiainkeskuksen tulosalueella Annankatu 6:n käyttäjämääräennuste (45 000) ylittyi, ja toteutunut kävijämäärä oli 61 776 henkeä. Elokuvaesitysten budjetoitu määrä oli 85 ja toteuma 69 esitystä.

Taidemuseon suoritetilaston mukaan asiakaskontaktien määräksi ennakointiin 75 000 kontaktia, kun toteutuma oli 203 298 kappaletta. Taidemuseon henkilötöyvuosia budjetoitiin 28, joka toteutuikin. Näyttelyjen lukumääräksi ennakointiin 32 kappaletta, kun toteutumaksi tuli 42 kappaletta.

Taidekoulun oppilasmääräksi oli budjetoitu 40 ja toteumaksi tuli 41 oppilasta. Lasten ja nuorten kuvataidekoulun vastaavat luvut olivat 300 ja 320. Henkilötöyvuosien määrä oli 5,50, kun suunniteltu määrä oli 8,05 henkilötöyvuotta.

VAPAA-AIKATOIMI

Vapaa-aikatoimen tulosalueella (T51) toiminnallisia tavoitteita ovat olleet muun muassa hoidettavien liikuntapaikkojen lukumäärä, avustettavien yhdistysten lukumäärä, liikunnan toimenpideohjelma, sekä turvallinen, päihtetön, virikkeellinen toiminta ja siihen liittyvien erillisten toimenpidesuunnitelmien esittäminen. Kaikki tavoitetasoon toiminnalliset tavoitteet ovat tilinpäätösinformaation valossa toteutuneet.

YHDYSKUNTA- JA MUUT PALVELUT

Ympäristöhallinnon tehtävänä on taata ympäristön ja rakentamisen hyvä laatu sekä elinympäristön terveellisyys. Ympäristövirasto vastaa ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja rakennusvalvonnan palvelujen järjestämisestä. Lisäksi se vastasi jätehuollon suunnittelusta ja jäteneuvonnan toteuttamisesta.

Ympäristöviraston toiminnallisia tavoitteita olivat muun muassa alueen hoito- ja oppilaitosten kartoitus sisäilman osalta, lupahakemusten käsittelyajan rajaaminen kolmeen kuukauteen kuulutuksen julkaisemisesta sekä pääsuunnittelijoiden ohjaavan koulutuksen tehostaminen ja lupahakemusten käsittelyaikojen pitäminen laatuajajärjestelmän mukaisena. Toimintasuunnitelman mukaan kaikki kolme tavoitetta on saavutettu.

Suoriteluvuissa tavoitteiden ja toteutumalukujen kesken on joitakin eroja. Myönnettyjen rakennuslupien budjetoitu lukumäärä oli 850 kappaletta, kun toteutumaksi tuli 858 kappaletta. Terveysvalvonnan suoritemäärä oli budjetoitu 1 200:ksi, kun toteutuma oli 1 411 kappaletta. Eläinlääkinnän käyntimäärän oli ennakointiin olevan 11 000 käyntiä, kun toteutuma oli selkeästi suurempi, eli 14 713 käyntiä. Suunniteltujen henkilötöyvuosien lukumäärä oli 62, kun toteumaksi tuli 68 henkilötöyvuotta.

Joukkoliikenteen tulosalueen kaikki vuodelle 2015 kohdistetut tavoitteet ovat tilinpäätösinformaation mukaan toteutuneet. Suoritetilastoissa matkustajamääräennuste oli 2,05 miljoonaa matkaa, kun toteutuma oli selkeästi alempi eli 1,64 miljoonaa matkaa.

Teknisen palvelukeskuksen (72) osalta merkittävää oli, että Lavian kunta liitettiin Porin kaupunkiin vuoden 2015 alusta. Tilinpäätösraportoinnin mukaan kuntaliitoksen tuomat selvitystyöt työllistivät edelleen. Teknisen palvelukeskuksen kehittämistä jatkettiin. Tilakeskuksen ja rakentamisyksikön yhtiöittämisselvitys saatiin päätökseen. Työkohteiden vähyys aiheuttama työvaje asetti suuria haasteita investointien järkevälle toteuttamiselle ja määrärahojen käytölle.

Vuositason toteutuneita tavoitteita olivat tasapuoliset palvelut kuntalaisille, toimiva sähköinen viestintä, osallistavan suunnittelun toteuttaminen, sujuva arki, kohonnut työhyvinvointi ja toimivat kumppanuussuhteet. Maapolitiikkaa ja suunnittelua koskevan toimenpidekokonaisuuden tavoitteet eivät toteutuneet.

Raakamaan hankintatavoite oli 50 hehtaaria ja toteuma 39 hehtaaria. Tonttien luovutustavoite oli 100 kappaletta ja toteuma 52 kappaletta. Talonsuunnittelukohteita oli budjetoitu toteutuvan 70 kappaletta, kun toteutuma oli selkeästi suurempi eli 141 kappaletta.

Suunniteltujen henkilötöyvuosien määrä oli 412 henkeä ja toteutuma 371 henkeä. Vastaavasti ostopalveluilla budjetoitiin korvattavaksi henkilötöyvuosia 125, kun toteutumaksi tuli 191 henkilötöyvuotta.

Henkilöstötavoitteiden toteutumista koskevat raportointitiedot osoittavat, että muutokset vuodesta 2014 vuoteen 2015 ovat suhteellisesti ottaen melko suuret.

Pysäköinninvalvonnan vuodelle 2015 asetetut tavoitteet ovat kaikki toteutuneet. Suoritetiedoissa maksukehotusten määrän ennakoitiin olevan 20 000 kappaletta, kun toteutumaksi tuli 20 670 kappaletta. Maksumääräysten lukumääräksi ennakoitiin 7 000 kappaletta, kun toteutumaksi tuli 6 491 kappaletta. Ulosottojen määrä vuonna 2015 jäi ennakoitua alhaisemmaksi.

TASEYKSIKÖT

Satakunnan pelastuslaitoksen vuodelle 2015 asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat kaikki toteutuneet. Suoritetietojen mukaan pelastusläh-
töjä ennakoitiin vuonna 2015 olevan 4 000 kappaletta, kun toteutunut määrä oli 4 956. Ensihoitolähtöjä ennakoitiin olevan 17 000 kappaletta, kun toteuma oli 18 132 kappaletta. Turvallisuusviestintää saaneiden lu-
kumäärässä suunnitellut määrät ylittivät selvästi, noin 35 prosentilla. Asuinrakennusten tarkastuksia budjetoitiin 2 785 kappaletta, mutta to-
teutuma jäi hieman tämän alapuolelle eli 2 590 kappaleeseen.

Logistiikkayksikön tehtävänä on tarjota pääasiassa kaupungin sisäi-
seen käyttöön teknisiä varastopalveluja, posti- ja pientavaralogistiik-
kaa sekä ajoneuvopalveluja. Lisäksi yksikkö tarjoaa yhteistyökumppa-
neilleen hankintapalveluja. Tulosalueen kaksi vuodelle 2015 asetettua
tavoitetta saavutettiin. Henkilömäärän ennakoitiin olevan 50, kun to-
teutunut määrä oli 55 henkeä. Toimintakertomusinformaatiossa mai-
nitaan, että logistiikkayksikön vastuualueista ajoneuvokeskus ja
hankintapalvelut ovat pysyneet talousarvioissaan. Sen sijaan varasto-
palveluiden osalta todetaan vuosikatteen olleen alijäämäinen, mikä
johtuu ylimitoituksesta henkilöresursseissa.

Toimitilat-taseyksikkö on itsenäinen kirjanpidollinen kokonaisuus.
Taseyksikön tulot muodostuvat toimitilavuokrasta, ulkoisista vuokra-
tuloista, omaan käyttöön valmistuksesta sekä myyntituloista. Kuluiksi

kirjataan rakennuksiin kohdistuvat ylläpitomenot. Tulosalueen vuo-
delle 2015 asetettuja tavoitteita olivat ”oikea-aikaisen suunnittelun
ja yhteistyön lisääminen, kustannustehokas ja oikea-aikainen raken-
taminen” sekä tilojen ja ulkoalueiden tilanne, jossa ne ovat turvallisia
ja terveellisiä käyttää. Näistä ensin mainittu tavoite ei ole toteutunut.
Vuonna 2015 hallintokunnilta perittiin jo toista vuotta peräkkäin pää-
omakorvausta tulevia investointeja varten. Tämä vuokran nosto lähelle
käypää tasoa on tulosalueen johdon mukaan vaikuttanut tilojen käyt-
töön. Hallintokunnat ovat käyneet tilantarvetta rakennuskohtaisesti lä-
pi. Tulosalueen vuokratulot ovat toteutuneet suunnitellusti.

Porin jätehuolto muuttui liikelaitoksesta taseyksiköksi kaupunginval-
tuuston päätettyä 26.5.2014 liikelaitoksen purkamisesta ja jätehuol-
lon taseyksikön perustamisesta 1.7.2014 alkaen. Taseyksikön tavoitteet
vuodelle 2015 ovat toteutuneet. Tilinpäätösinformaation mukaan kun-
nan vastuulla olevan yhdyskuntajätteen ohjautuminen kunnan järjes-
telmään saatiin oikaistua viranomaisyhteistyöllä. Tilikauden tulos oli
budjetoitua parempi.

LIKELAITOKSET

Porin Palveluliikelaitos tuottaa kaupunkikonsernille ateria-, puhtaus-
ja kiinteistönhoitopalvelut. Liikelaitos toimii tilaaja-tuottajamallilla ja
liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti.

Toiminnallisia tavoitekokonaisuuksia olivat laadukas palvelu, asian-
mukaiset keittiötilat sekä kustannustehokas ja asiakaslähtöinen pal-
velu. Kaikki kolme näille tavoitekokonaisuuksille asetettua tavoitetta
toteutuivat toimintakertomuksen mukaan kuluneena tilivuonna.

Talousarvion mukaiset investoinnit (249,0 tuhatta euroa) ylitettiin
siten, että toteutuma oli 691,4 tuhatta euroa. Kaupunginvaltuusto

myönsi luvan investointien ylitykselle.

Porin Veden kolmesta vuodelle 2015 asetetusta tavoitteesta kak-
si saavutettiin. Vedenlaatutavoite saavutettiin, samoin sattuneiden
vesijohtovuotojen määrä (66 kappaletta) oli tavoitearvoa parempi.
Jätevedenpuhdistus toimi erittäin hyvin eikä viemäriverkostossa ollut
suuria häiriöitä. Asetettu 100 vuoden tavoite uusiutumisiälle toteu-
tui vesijohtoverkoston osalta (96 v), mutta ei viemäriverkoston osal-
ta (144 v).

Suoritetietojen mukaan verkostoon pumpattu vesimäärä oli 6,56
miljoonaa kuutiometriä ja puhdistettu jätevesimäärä 12,0 miljoonaa
kuutiometriä. Molemmat ylittivät asetetun tavoitearvon. Lukuihin
vaikuttaa siirtymäkaudella myös Lavian alueen verkoston mukaan
tulo.

Satakunnan Työterveyspalvelut tuottaa työterveyshuollon pal-
veluja toiminta-alueensa kunnille ja asiakasyrityksille. Liikelaitos
on joutunut sopeuttamaan toimintaansa johtuen kuntalain muu-
toksista ja kaupunginhallituksen päätöksistä. Kaikki vuodelle 2015
asetetut toiminnalliset tavoitteet on saavutettu. Suoritelukujen mu-
kaan suunniteltujen henkilötyövuosien lukumäärä vuodelle 2015 oli
45,63, kun toteutumaksi tuli 43,80. Alenemassa ovat näkyvissä tu-
losalueen johdon mukaan sopeuttamisen vaikutukset. Arviossaan
merkittävimmistä riskeistä ja toiminnan kehittymiseen vaikutta-
vista tekijöistä laitoksen johdon taholta esitetään, että liikelaitok-
sen toiminnan kannalta merkittävin riski on taloudellinen riski.
Talousarvion toteutumista vuonna 2016 tullee haittaamaan työter-
veyslääkäriresurssipula, jolleivät aktiiviset rekrytointitoimenpiteet
johda lääkäriresurssien paranemiseen.

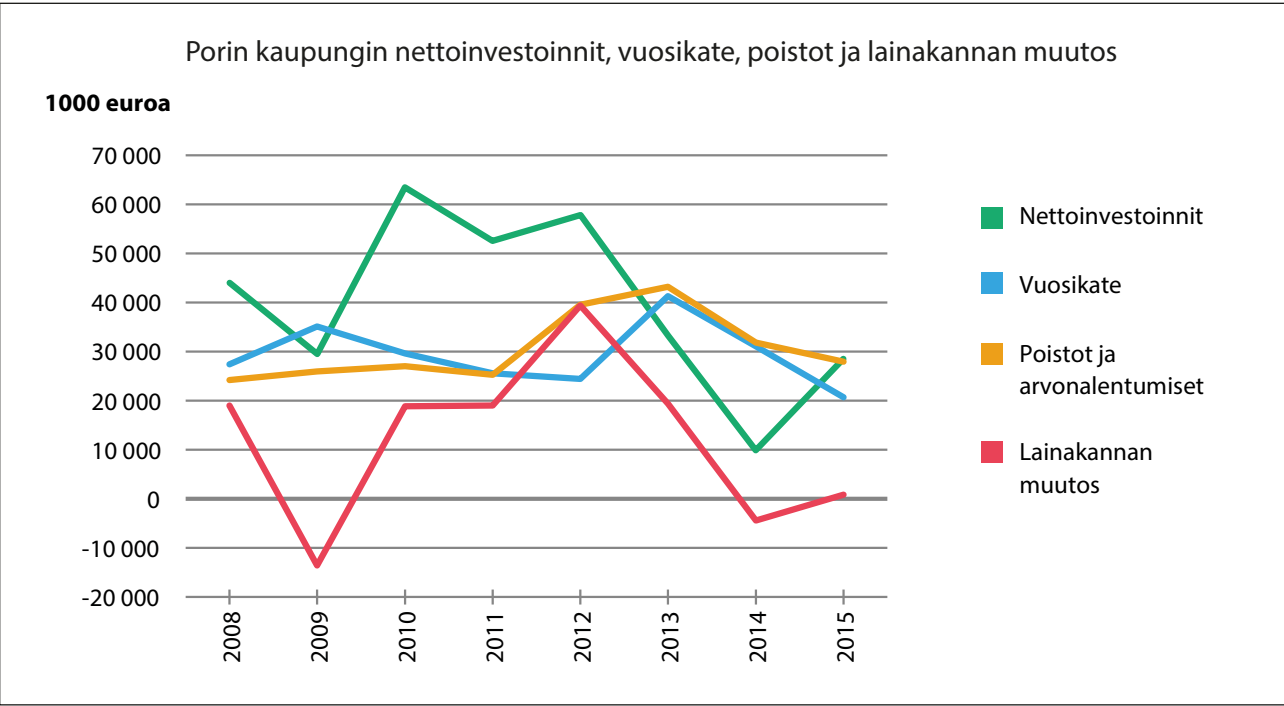
3.3 TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN
TOTEUTUMINEN

Talousarvio vuodelle 2015 vahvistettiin Porin kaupunginvaltuustossa
17.11.2014. Porin kaupungin vuosikatteeksi alkuperäisessä talousar-
viossa arvioitiin 29,9 miljoonaa euroa. Toteutunut vuosikate oli 20,7
miljoonaa euroa. Toteuma oli 9,2 miljoonaa euroa talousarviota huo-
nompi ja 10,4 miljoonaa euroa edellisvuotta huonompi.

Verotulot toteutuivat 8,5 miljoonaa euroa talousarviota huonom-
min, mutta kuitenkin 11,3 miljoonaa euroa suurempana kuin vuonna
2014. Vuosikate oli 243 euroa/asukas vuonna 2015 ja väheni 129 eu-
roa edellisestä vuodesta.

Tilinpäätöstietojen mukaan liikelaitokset tuottivat 42 prosenttia kau-
pungin vuosikatteesta (40 prosenttia vuonna 2014) ja niiden yhteen-
laskettu tilikauden ylijäämä oli 3,3 miljoonaa euroa (-3,0 miljoonaa
euroa vuonna 2014). Liikelaitokset tulottivat kaupungille peruspää-
oman korkoa edellisvuoden tavoin 5 prosenttia, mikä oli yhteensä 2,5
miljoonaa euroa.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investoin-
teihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Poistot taas kuvaavat kes-
kimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate
kattaa poistot, kunnan ei tarvitse velkaantua tai realisoida omaisuut-
taan pitääkseen olemassa olevat palvelujen tuotantovälineet toimin-
takunnossa. Vuonna 2015 vuosikate oli 74,1 prosenttia poistoista, kun
vuonna 2014 luku oli 97,7 prosenttia. Kun arvo on 100 prosenttia, ole-
tetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä.

Vuosikate on käyttötaloudesta ylijäävä rahamäärä, joka voidaan käyttää investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Yleisesti kunnan tulo-
rahoitus katsotaan riittäväksi, mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelman mukaisten poistojen suuruinen.

Suunnitelman mukaiset poistot ovat tilinpäätöksen liitetietojen mukaan keskimäärin 30 prosenttia pienemmät kuin poistonalaisten investointien omahankintamenot. Kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista annetun yleisohjeen mukaan olennaisena poikkeamana voidaan pitää jo 10 prosentin erotusta. Ohjeen mukaan liitetiedoissa on annettava selvitys erotuksen pääasiallisista syistä ja selvitys poistosuunnitelman tarkastamistarpeesta. Liitetiedoissa on mainittu selvityksenä, että poistosuunnitelmaa muutettiin vuoden 2013 alusta niin, että hallinto- ja laitosrakennusten osalta 40 vuoden poisto-aika muutettiin 25 vuodeksi.

Investointien rahavirran pienentyminen on linjattu valtuustosopimuksessa. Vuonna 2015 investointimenot olivat 37,1 miljoonaa euroa ja nettomenot 28,6 miljoonaa euroa.

Porin kaupungin tilikauden tulos oli satunnaisten erien jälkeen -10,6 miljoonaa euroa ja tilikauden alijäämä rahastojen ja poistoeron muutoksen jälkeen 10,0 miljoonaa euroa. Tilikauden alijäämäksi tulee 6,6 miljoonaa euroa, kun satunnaiset erät eliminoidaan. Satunnaisiin kuluihin on kirjattu Pohjolan voiman C-sarjan yleiset lopettamiskustannukset ja konsernin sisäiset kiinteistöjen myyntitappiot.

Porin kaupungin toimintakate oli -437,1 miljoonaa euroa ja toteutui 3,6 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota heikompana.

Henkilöstökulut olivat yhteensä 283,3 miljoonaa euroa ja ne olivat 10,3 miljoonaa euroa pienemmät kuin talousarviossa. Vakinaisen henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 5 224 henkilöä eli 30 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2014.

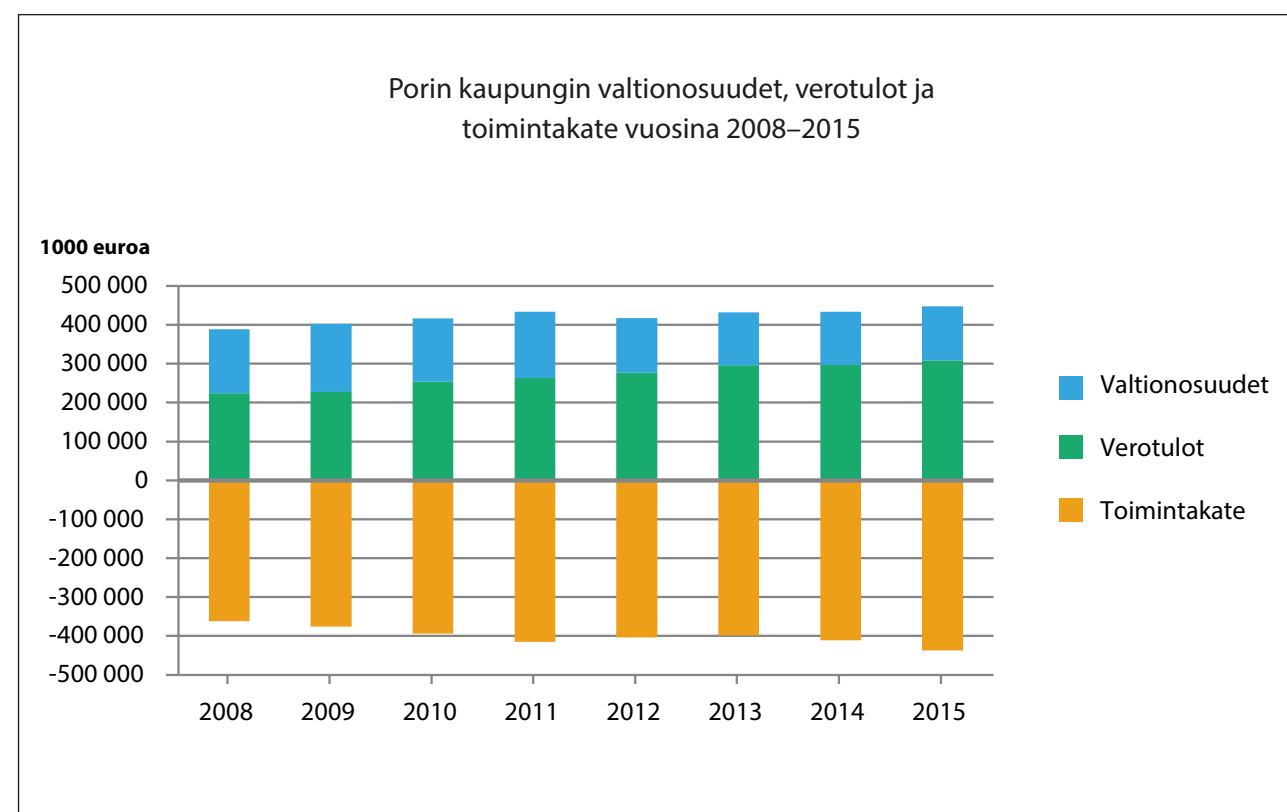
Ulkoisten palvelujen ostot olivat 237,1 miljoonaa euroa ja kasvoivat 14,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Ne olivat 83,7 prosenttia kaupungin henkilöstökuluista (78,1 prosenttia vuonna 2014) ja 37,2 prosenttia kaupungin toimintakuluista (35,6 prosenttia vuonna 2014).

Porin kunnallisverotuottoa kertyi vuonna 2015 yhteensä 268,3 miljoonaa euroa. Tämä oli 9,8 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän, mutta 8,3 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän. Valtionosuudet vuonna 2015 olivat yhteensä 139,1 miljoonaa euroa (136,5 miljoonaa euroa vuonna 2014). Kuntien valtionosuuksia on leikattu vuosina 2012–2013 valtakunnan tasolla 756 miljoonaa euroa ja vielä vuonna 2014 lisäksi 362 miljoonaa euroa. Uusi valtionosuuslainsäädäntö tuli voimaan vuoden 2015 alusta. Kuntien välisten muutosten lieventämiseksi vaikutukset tulevat kunnille vaihteittain vuoteen 2019.

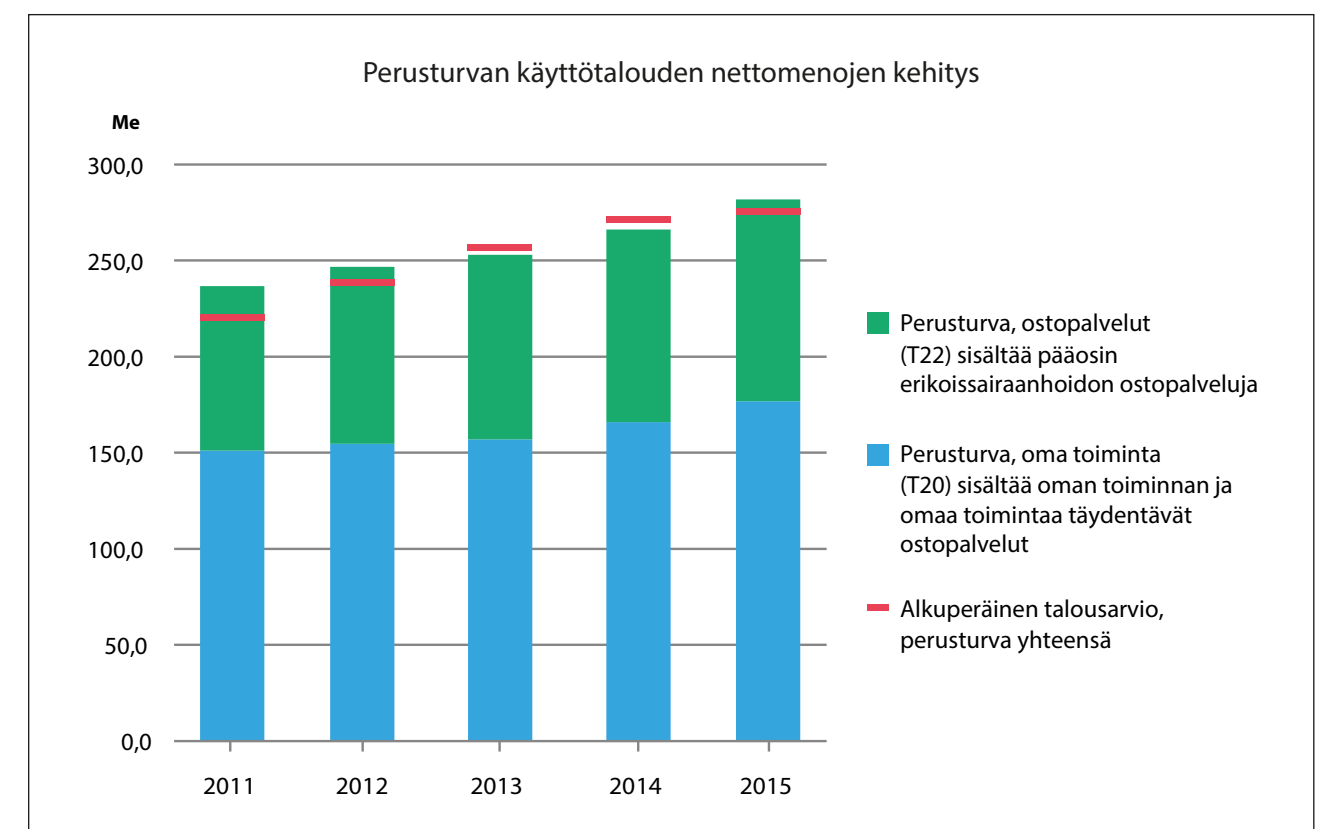
Tilinpäätösajankohtana kaupungin lainamäärä oli 241,1 miljoonaa euroa eli 2 824 euroa/asukas, kun se 31.12.2014 oli 2 774 euroa/asukas. 1.1.2015 kaupungin lainamäärä oli 2 814, koska siihen on lisätty Lavian osuus. Tilastokeskuksen laatiman kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -raportin mukaan koko maan arvioitu keskiarvo vuonna 2015 oli 2 793 euroa/asukas. Vuoden 2015 lopussa kunnan antamia vastuusitoumuksia tytäryhteisöjen ja muiden velasta oli yhteensä 114,3 miljoonaa euroa, mikä oli 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2014 (vuoden 2014 lopussa 114,5 miljoonaa euroa). Näistä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annettuja sitoumuksia oli 96,5 miljoonaa euroa eli 84,4 prosenttia.

Budjettikuri hallintokunnissa piti aikaisempia vuosia huonommin. Useat hallintokunnat ylittivät käyttötalousbudjettinsa. Valtuusto on hyväksynyt ylityspyynnöt. Suurimmat ylitykset tulivat perusturvan omassa toiminnassa (-3,4 milj. euroa), perusturvan ostopalveluissa (-2,6 milj. euroa), työllisyydenhoidossa (-1,4 milj. euroa) ja Porin Palveluliikelaitoksella (-1,2 milj. euroa). Myös Pori Sinfonietta, logistiikkayksikkö, Satakunnan Työterveyspalvelut sekä tulosalue 67 pelastustoiminnan kustannukset ylittivät budjettinsa. Eniten säästää talousarvioon verrattuna tuli Porin Vedessä, perus- ja

lukiokoulutuksessa, varhaiskasvatuksessa ja vapaa-aikahallinnossa. Perusturva yhteensä vastaa 64,2 prosenttia koko kaupungin käyttötalouden nettomenoista (63,9 prosenttia vuonna 2014, 62,6 prosenttia vuonna 2013). Osuus kasvaa joka vuosi. Perusturvassa oman toiminnan menojen nettokustannusten kasvua edellisestä vuodesta oli 6,7 prosenttia. Kun siitä eliminoidaan Lavian yhdistymisen vaikutus, kasvua on noin 3,2 prosenttia. Yhdessä perus- ja lukiokoulutuksen (T25) sekä päivähoiton ja varhaiskasvatuksen (T28) kanssa ne vastaavat 89,6 prosenttia kaikista käyttötalouden menoista. Perusturvan nettomenojen kehitys 2011–2015 on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Toimintakate on toimintakulujen ja -tuottojen erotus, joka on kunnallistaloudessa aina negatiivinen. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen valtionosuudet ja verotulot sekä rahoitustuotot ja -kulut.

Kiinteistöhoitaja Veli-Matti Varjus

Isomäen alikulun työmaa

Kampuksen työmaa

VUODEN 2015 ALKUPERÄISEN TALOUSARVION JA TILINPÄÄTÖKSEN VERTAILU:

Suurimmat valtuuston hyväksymät nettomenolisäykset käyttötalousosaan olivat:

- perusturvan oma toiminta (T20) 3,5 miljoonaa euroa
- perusturvan ostopalvelut (T22) 2,7 miljoonaa euroa
- työllisyydenhoito (T07) 1,2 miljoonaa euroa.

Kaupungin investointiosan tulot olivat 8,5 miljoonaa euroa, joista suurin (2,0 miljoonaa euroa) kirjattiin Antinkatu 2:n kiinteistön myynnistä. Konsernin sisäisestä myynnistä kertyi 1,5 miljoonaa euroa, kun Kaarisillan Koulu Oy:lle myytiin koulurakennus. Konsernin ulkopuolisia myyntejä oli 6,0 miljoonaa euroa. Rahoitusosuuksia investointeihin oli 0,7 miljoonaa euroa. Investointimenot olivat lähes talousarvion mukaiset eli 37,1 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit vuonna 2015 olivat koulu kiinteistöjen saneeraus 4,5 miljoonaa euroa ja varhaiskasvatuksen rakennukset 2,5 miljoonaa euroa. Pääterveysaseman saneeraus jatkui 1,9 miljoonalla eurolla. Muihin kiinteistöjen ylläpito- ja hätätöihin kului 4,5 miljoonaa euroa. Liikenneväyliin investoitiin 5,8 miljoonalla eurolla ja Satakunnan pelastuslaitoksen kalustohankintoihin 1,6 miljoonalla eurolla. Nettoinvestoinnit olivat 28,6 miljoonaa euroa.

Tekninen palvelukeskus pyysi vuoden 2015 investoinneille lisämäärärahoja T76 toimitilat -taseyksikön rakennusinvestointeihin ja T72 liikenneväylien investointeihin. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 1.2.2016 palauttaa asian valmisteltavaksi lisäselvitysten saamista varten. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 8.2.2016 teettää investointimäärärahojen ylityksistä erityistilintarkastuksen sekä käsitellä erityistilintarkastuksen ja teknisen palvelukeskuksen ylitysanomukset kokouksessaan 29.2.2016. KPMG Julkispalvelut Oy:n

23.2.2016 päivätyssä raportissa todetaan muun muassa, että investointien kustannus seurannassa on ongelmia. Kaupunginhallitus päätti ehdottaa, että kaupunginvaltuusto myöntää rakennusinvestoinneille T76-tulosalueelle 440 000 euron lisämäärärahan ja tulosalueelle T72 liikenneväylien investoinneille 759 000 euron lisämäärärahan. Lisäksi käyttötalouspuolelle ehdotettiin myönnettäväksi yhteensä noin 450 000 euron lisämääräraha tulosalueille T73 ja T76. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen kokouksessaan 4.3.2016.

Liikelaitosten investoinnit olivat yhteensä 5,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2014 liikelaitokset investoivat 6,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2013 4,6 miljoonaa euroa.

Kaupunkikonsernin vuosikate oli 68,3 miljoonaa euroa (75,5 miljoonaa euroa vuonna 2014) ja tilikauden alijäämä oli -5,7 miljoonaa euroa (-2,6 miljoonaa euroa alijäämää vuonna 2014).

Konsernin lainat lisääntyivät noin 8,3 prosenttia ja olivat yhteensä 468,0 miljoonaa euroa eli 5 481 euroa/asukas (5 059 euroa/asukas 1.1.2015, jolloin Lavia liittyi Poriin).

LIIKELAITOSTEN TALOUS

Porin Vesi tuloutti talousarvion mukaisesti kaupungille 2,2 miljoonaa euroa. Liikevaihto oli 21,9 miljoonaa euroa, mikä oli 0,8 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Tilikauden ylijäämä oli 3,2 miljoonaa euroa, mikä oli 1,3 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Arvioitua parempi tulos saavutettiin, koska vedenmyynti, jätevesilaskutus ja tilaustyöt tulot kehittyivät suotuisasti ja käyttömenot sekä poistot alittivat budjetoidun. Liikevaihto kasvoi 3,4 prosenttia edellisvuodesta.

Tilikauden investoinnit olivat 4,6 miljoonaa euroa ja ylittivät talousarvion 0,6 miljoonaa euroa. Lisämäärärahat saatiin käyttötalouden hyvästä tuloksesta. Uudisrakennuskohteista huomattavimpia olivat Paarnoorin kunnallistekniikka, Suohaukantie ja runkovesijohdon Isojoenranta-Vähärauma alkurahoitus. Merkittävimmät saneerauskohteet olivat Kaanaan vesitorni, Kartanon ja Enäjärven aluesaneeraus sekä keskusta-alueen useiden katukohteiden sukkasujutukset. Liikelaitoksen henkilöstömäärä pieneni tavoitteita enemmän eläköitymisen johdosta.

Satakunnan Työterveyspalvelut tuloutti talousarvion mukaisesti Porin kaupungille 5 prosenttia korkoa peruspääomalle eli 0,02 miljoonaa euroa. Liikevaihto oli 3,9 miljoonaa euroa, mikä oli 4,8 prosenttia edellisvuotta huonompi, ja jäi talousarviosta 0,8 miljoonaa euroa. Liikevaihdon alentumista pystyttiin kompensoimaan sopeuttamistoimenpiteillä ja tilikauden ylijäämäksi saatiin 13 000 euroa, mikä jäi talousarviosta 3 000 euroa.

Porin Palveluliikelaitos tuloutti kaupungille 0,3 miljoonaa euroa korvauksena omasta pääomasta talousarvion mukaisesti. Liikevaihto oli 32,6 miljoonaa euroa. Liikevaihto jäi edellisvuodesta noin 6,6 prosenttia ja talousarviosta noin 2,9 prosenttia. Liikevaihdon pienenemisen johtui kaupunginhallituksen päätöksestä alentaa hallintokuntien

laskutusta. Tilikauden ylijäämä oli 0,7 miljoonaa euroa, mikä jäi talousarviosta 1,2 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat 23,8 miljoonaa euroa. Ne laskivat 1,4 miljoonaa euroa edellisvuodesta ja olivat noin 72 prosenttia kaikista toimintamenoista. Oman toiminnan tehostamista jatkettiin tekemällä uudelleenmitoituksia sekä henkilöstösiirroilla asiakkaiden (Länsirannikon Koulutus Oy, Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy) irtisanottua siivoussopimuksiaan.

Investoinnit olivat 0,7 miljoonaa euroa, kun talousarviossa oli investointeihin varattu 0,2 miljoonaa euroa. Palveluliikelaitoksen kirjapidossa investointeja oli tehty käyttötalouspuolelle. Tätä virheellistä menettelyä käsiteltiin syksyllä 2015 Palveluliikelaitoksen johtokunnassa ja kaupunginhallituksessa. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 14.12.2015 myöntää 451 000 euron investointimäärärahan ylityksen kirjapidollisena menettelynä siirtämällä se käyttötalousoasta investointiosaan.

Palveluliikelaitoksen taloudenpidossa havaittujen epäselvyyksien johdosta teetettiin tarkastuksia KPMG Julkispalvelut Oy:n toimesta ja saatujen raporttien jälkeen kaupunginhallitus päätti lähettää asiassa rikosilmoituksen poliisille.

Tarkastuslautakunta on huolestunut kaupungin tulosesityksestä. Vaikka kunnallisveroprosenttia nostettiin 0,5 prosenttiyksikköä, jäi vuosikate tämän vuosikymmenen huonoimmaksi. Rahoitukseen ei ole nähtävissä helpotusta, kun verokertymä ei vastaa odotuksia ja valtionosuudetkin tulevat vähenemään. Tarkastuslautakunta näkee ainoana vaihtoehtona menojen kasvun hillitsemisen. Vuonna 2015 budjettikuri ei pitänyt edellisten vuosien tavalla, vaan ylittäviä hallintokuntia oli useampia.

Satama

4 KAUPUNKIKONSERNI

Kaupunkikonserni poikkeaa yritysmaailman konsernirakenteista siten, että siihen voi kuulua yhtiöiden lisäksi kaupunkiorganisaatio hallintokuntineen ja liikelaitoksineen, yhdistyksiä, säätiöitä ja muita yhteisöjä sekä kuntayhtymiä. Porin kaupunkikonsernin vuoden 2015 konsernitilinpäätökseen sisältyi 51 tytäryhtiötä (ml. alakonsernien tytäryhtiöt), yksi yhdistys ja viisi säätiötä. Kuntayhtymiä konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kolme kappaletta. Yhdistelemättä on 10 osakkuusyhteisöä. Uusia tytäryhtiöitä ei tilikauden aikana perustettu. Lavian kuntaliitoksen myötä Porin kaupunkikonserniin tuli yksi uusi tytäryhtiö eli Lavian Virastotalo Oy, jonka osakekannasta Porin kaupunki omistaa 60,48 prosenttia. Lisäksi Porin kaupungille siirtyi omistussuosia Satakunnan Seutuverkko Oy:n osakekannasta 13,3 prosenttia, PSSV Palvelut Oy:n osakekannasta 13,3 prosenttia, Sastamalan Tukipalvelu Oy:n osakekannasta 4 prosenttia ja Satakunnan koulutuskuntayhtymästä 1,72 prosenttia. Muut Lavian kunnasta siirtyneet omistukset on tilikauden 2015 aikana siirretty Porin kaupungin konserniyhtiöiden omistukseen.

Vuonna 2014 perustettu Porin Satama Oy aloitti liiketoimintansa vuoden 2015 alusta Porin kaupungin yhtiöitettyä 31.12.2014 Porin Satama -liikelaitoksen kuntalain 1.9.2013 voimaan tulleen muutoksen johdosta. Lain muutoksen mukaan kuntien oli annettava kilpailutilanteessa markkinoilla hoitamansa tehtävät osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi 31.12.2014 mennessä. Samalla Porin kaupungin tytäryhtiö Porin Satamatalot Oy siirtyi Porin Satama Oy:n omistukseen.

Vääntiö Oy:hyn sulautettiin 30.6.2015 Kiinteistö Oy Porin Poliisitalo, Kiinteistö Oy Satek ja Noormarkun Teollisuuskiinteistöt Oy. Vääntiö Oy:n toiminimi muutettiin sulautumisen yhteydessä Porin Toimitilat Oy:ksi.

Konserniyhtiöiden sisällä tapahtui myös muutoksia. Prizztech Oy:n tytäryhtiöt Prizzway Oy, Prizzpoint Oy ja Prizztech Asiantuntijapalvelut Oy fuusioituivat 31.3.2015 Prizztech Asiantuntijapalvelut Oy:ksi. Porin

YH-Asunnot Oy perusti tilikauden aikana uudeksi tytäryhtiökseen Kaarisillan Koulu Oy:n. Lisäksi Lavian kuntaliitoksen myötä Porin kaupungin omistukseen tullut Asunnonhankinta Oy fuusioitiin Porin YH-Asunnot Oy:hyn 31.10.2015. Pori Energia -konserniin kuuluvan Suomen Teollisuuden Energiapalvelut STEP Oy:n osakekannan Pori Energia Oy:n omistussuosus putosi suunnatun osakeannin seurauksena 49 prosenttiin eikä se siten ole enää Pori Energia Oy:n tytäryhtiö.

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt toteuttavat valtuuston asettamia tavoitteita ja noudattavat kaupunginvaltuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa. Vuoden 2013 arviointikertomuksessa todettiin, että kaupunginvaltuuston 28.1.2008 hyväksymää omistajapolitiikkaa ohjelmaa ei ole päivitetty hyväksymisensä jälkeen. Kaupunginjohtaja asetti vuoden 2014 aikana päätöksellään työryhmän valmistelevaan omistajapolitiikan ohjelman päivitystä. Työryhmä sai Porin kaupungin omistajapolitiikan ohjelma -raporttinsa valmiiksi 31.7.2015 ja luovutti raportin toimeksiannon mukaisesti kaupunginjohtajalle. Konsernijaosto merkitsi raportin päätöksellään 2.10.2015 § 142 osaltaan tiedoksi. Kaupunginhallitus jätti työryhmän raportin käsittelyn pöydälle päätöksellään 30.11.2015 § 634.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että omistajapolitiikan ohjelman päivitystä saatetaan loppuun.

Kaupunkikonsernin toiminnan ohjausta toteutetaan omistajapolitiikan lisäksi asettamalla tytäryhteisöille talousarvion laadinnan yhteydessä vuositason toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Kaupunkikonserniin kuuluvia tytäryhteisöjä koskeva talousarvioneuvottelu vuodelle 2015 käytiin 22.10.2014. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteiden toteutumista seurataan puolivuosi- ja vuositasolla. Nykyisin kahdeksan keskeisen tytäryhteisön osalta tavoitteiden toteutumista seurataan kuitenkin neljännesvuosittain. Kaupunginvaltuusto vahvisti 17.11.2014 seitsemälle tytäryhteisölle omistajan/pääomistajan strategiset tavoitteet.

Porin Satama Oy:lle ei vielä varsinaisen toiminnan aloitusvuotta 2015 koskien asetettu edellä mainittuja tavoitteita. Tilikaudella 2015 Porin Satama Oy:n liikevaihto emoyhtiön osalta oli 10,2 miljoonaa euroa ja konsernin osalta 10,3 miljoonaa euroa. Emoyhtiön tulos oli 0-tulos ja konsernin tulos 0,1 miljoonaa euroa. Porin Satama Oy:n liikevaihdon lasku liikelaitoksen tilikauden 2014 liikevaihtoon verrattuna johtui hiililiikenteen vähenemisestä. Hiili on muodostanut viimeiset kymmenen vuotta noin 25 prosenttia Porin sataman kokonaisvolymistä. Tilikauden 2015 aikana hiilen volyymi laski 70 prosenttia. Tilikaudella 2015 yhtiö joutui vielä maksamaan yhtiöittämisestä johtuvia kuluja, mikä osaltaan vaikutti tulokseen. Porin Satama Oy:n strategia vahvistettiin syyskuussa 2015. Strategian mukaan Porin satama on Suomen johtava energia- ja kierrätysosatama. Myös nestebulk on yksi oleellinen osa strategiaa. Rakenteilla oleva LNG-terminaali valmistuu yhtiön mukaan toukokuussa 2016.

Länsirannikon Koulutus Oy saavutti pääosin tavoitteensa. Tilikauden tulos oli 4,1 miljoonaa euroa tavoitteen ollessa voitollinen tulos. Vuonna 2014 aloitettua sopeuttamisohjelmaa on toteutettu yhtiössä onnistuneesti. Asiakashallintajärjestelmä on otettu käyttöön. Työelämäasiakkaiden palautejärjestelmä on sisäänajovaiheessa ja opiskelija-asiakkaiden palautejärjestelmien käyttöä on tehostettu. Opetuksen kehittämisessä painopiste on sähköisten suunniteltutyökalujen käyttöönotossa, mikä on viivästynyt aikataulusta. Vuosisuunnitelmatyökalun pilotointi siirtyi vuodelle 2016 ja henkilökohtaistamistyökalu on käyttöönottovaiheessa. Opintojen läpäisyä on tehostettu laatimalla kaikille elokuussa aloittaneille opiskelijoille opiskelusuunnitelmat. Muiden opiskelijoiden osalta suunnitelmat valmistuvat seuraavan lukuvuoden alkuun mennessä. Ammatillisen koulutuksen rakenne- ja rahoitusuudistus edellyttää toiminnan tehostamista, missä tietohallinnon hyödyntäminen on keskeisessä asemassa. Projektit tähän liittyen ovat osittain myöhässä aikataulusta. Henkilöstöä aktivoida ja osallistavia toimintamalleja on kokeiltu. Yhtiön taloudelliset riskit ovat hallittavissa, koska opiskelijamäärään perustuvat tuotot sekä pääasiassa henkilöstöstä ja toimitiloista johtuvat kustannukset ovat hyvin ennakoitavissa. Toiminnalliset riskit ovat toimialalle tyypillisiä terveys- ja turvallisuusriskejä. Länsirannikon Koulutus Oy:llä on käytössä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalli. Lisäksi yhtiöllä on vuoden 2015 alusta alkaen ollut turvallisuuspäällikkö, joka vastaa sisäisen turvallisuuden kokonaissuunnittelusta. Syksyllä 2015 yhtiö on hakenut laatujärjestelmäsertifiointia ISO 9001 -sertifikaatin mukaisesti. Sertifikaatti saataneen vuoden 2016 alkupuoliskolla.

Pori Energia Oy -konserni saavutti asetetut tavoitteet pääosin. Konsernin liikevaihto oli 162,0 miljoonaa euroa budjetoidun liikevaihdon ollessa 188,5 miljoonaa euroa. Yhtiön mukaan liikevaihdon pudotus johtui konsernirakenteesta tapahtuneesta muutoksesta. Suomen Teollisuuden Energiapalvelut STEP Oy ei ole enää Pori Energia Oy:n

tytäryhtiö suunnatun osakeannin takia. Tulos oli 3,9 miljoonaa euroa budjetoidun tuloksen ollessa 3,4 miljoonaa euroa. Sijoitetun pääoman tuotto oli 5,1 prosenttia tavoitteen ollessa vähintään 4,0 prosenttia. Liikevoitto oli 7,7 prosenttia tavoitteen ollessa vähintään 6 prosenttia. Yhtiön perustamisvaiheessa omistajalta otettujen kaikkien lainojen uudelleenjärjestelystä tehtiin sopimukset Porin kaupungin ja Pori Energia Oy:n välillä. Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hiilidioksidivapaan tuotannon osalta. Yhtiöllä on tavoitteena hiilidioksidivapaan tuotannon kasvu vuoteen 2020 mennessä 40 prosentin suuruiseksi. Vuonna 2015 toteutuma oli 49,7 prosenttia. Keskeytyskustannukset olivat 0,8 miljoonaa euroa. Tavoitteena ollut energiamarkkinaviraston valvontamallin mukainen luku olisi ollut 2,0 miljoonaa euroa. Työtapaturmia tapahtui 10 kappaletta tavoitteen ollessa 0. Pori Energia Oy:n sähköön myynti oli 1 526 GWh, jossa on laskua edellisvuoteen 3,4 prosenttia. Myyntihintoja tarkistettiin loppuvuodesta kilpailukyvyn parantamiseksi. Sähkönnmyyntiasiakkaiden määrä väheni 2 377 asiakkaalla. Kaukolämmön myynti oli 594 GWh, jossa laskua vuoteen 2014 oli 0,3 prosenttia. Uusia liittymiä verkkoihin rakennettiin 31 kappaletta ja Lavian kaukolämpöverkosta siirtyi 11 asiakasta. Kristiinankaupungissa biolämpökeskuksen rakennustyöt ovat loppusuoralla. Tilikauden aikana valmistuneita investointeja ovat muun muassa Ulvilan pellettikattila, kaukolämmön siirtojohto jäähallille, Itsenäisyydenkadun johdon saneeraustyö sekä Karhukorttelin kaukolämmön ja -jäähdytyksen runkolinjat. Sähkönsiirron kokonaismäärä oli tytäryhtiön verkossa 1 087 GWh, jossa laskua edellisvuoteen verrattuna oli 1,3 prosenttia johtuen leudosta talvesta. Pori Energia Sähköverkot Oy investoi vuoden aikana sähköasemiin ja jakeluverkostoon tähdäten käyttövarmuuden parantamiseen. Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun energian osuus kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Vesivoimatuotannon määrä kasvoi 82 prosenttia ollen 14,3 prosenttia hankinnasta. Tuulivoimatuotanto kasvoi 46 prosenttia. Yhtiö tarkistaa vuosittain riskipolitiikkansa, joka määrittää suojauskäytännöt sähkökaupan riskienhallinnassa ja päästöoikeuskaupassa. Yhtiö toimii aktiivisesti myös Energiategollisuus ry:n edunvalvontatyössä. Yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perustana on laatu-, ympäristö- sekä työterveys- ja turvallisuusstandardien vaatimukset täyttävä toimintajärjestelmä. Vuoden 2015 aikana laadittiin Pori Energia -konsernin riskienhallintapolitiikka, joka sisältää riskienhallinnan periaatteet ja ohjeistuksen.

Porin Linjat Oy saavutti tavoitteensa osittain. Yhtiön vuonna 2013 hyväksymää strategiaa on jalkautettu siten, että koko henkilökunta on osallistunut strategiakoulutukseen. Yhtiön tulos oli 0,1 miljoonaa euroa tavoitteen ollessa vähintään 0-tulos. Liikevaihto oli 6,61 miljoonaa euroa tavoitteen ollessa 6,68 miljoonaa euroa. Matkustajamäärän kasvun osalta tavoitteeseen ei päästy. Tavoitteena olleeseen kaupungin henkilöstökuljetusten järjestämisen osallistumiseen ei päästy, koska toiminta on yhtiöstä riippumattomista syistä pysähtynyt. Sairauspoissaoloprosentti oli 4,6 prosenttia tavoitteen ollessa alle 4,0

prosenttia. Liikennettä on kehitetty sopimalla Porin seudun joukkoliikennelaatukunnan kanssa oman tuotannon laajuudesta. Sopimukset asiasta tehdään alkuvuodesta 2016. Vakuutettavat kohteet on vakuutettu tavalla, jolla riskejä pyritään hallitsemaan. Kunnallinen tuki vaikuttaa edelleen merkittävästi lippujen hintoihin, jolloin mahdolliset tuen supistukset vaikuttavat muun muassa yhtiön palvelutasoon ja taloudelliseen tulokseen. Korkokannan nousu vaikuttaisi kielteisesti yhtiön tulostasoon.

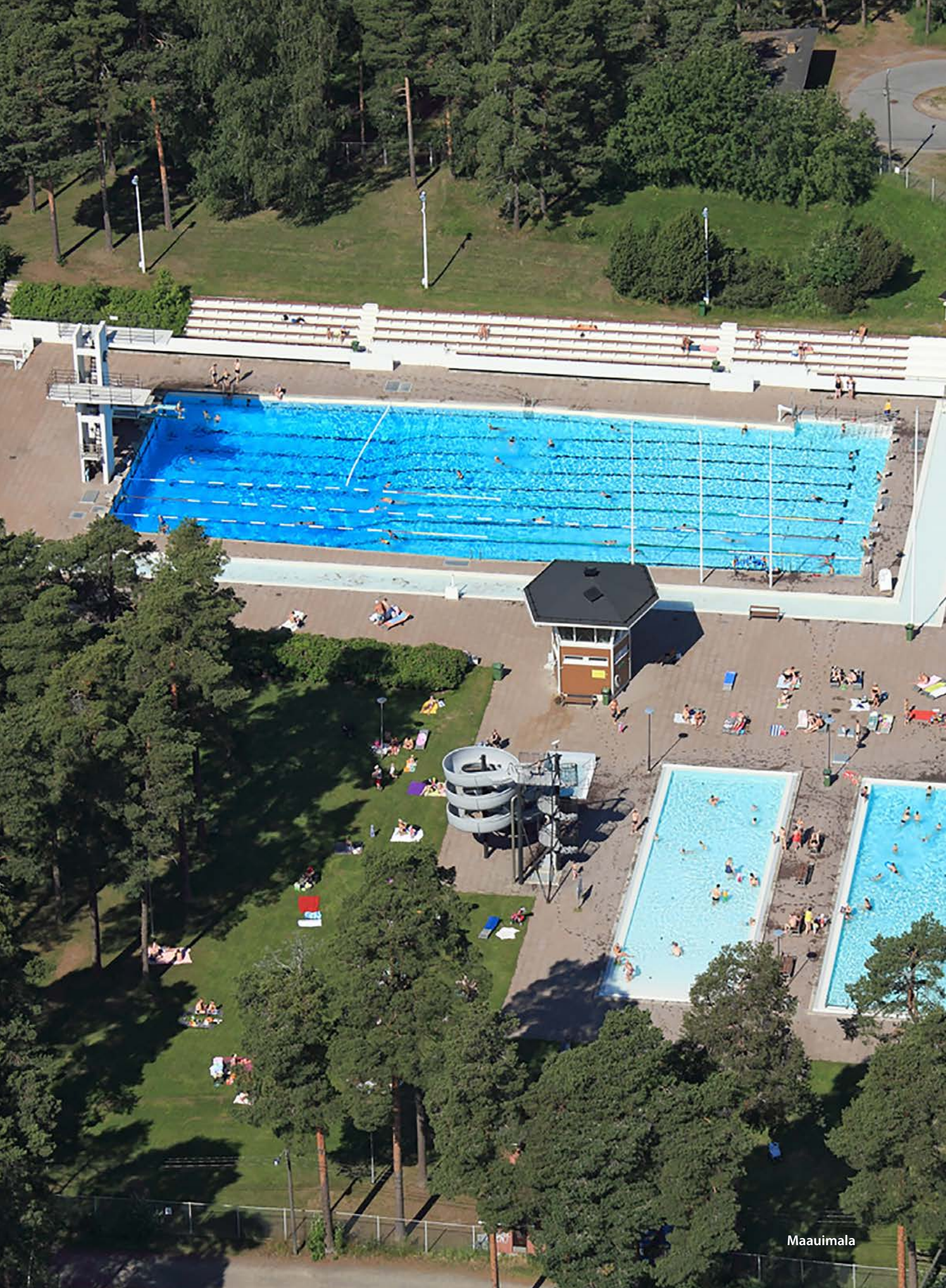
Porin Toimitilat Oy:n tavoitteet toteutuivat. Vääntiö Oy:hyn sulautettiin 30.6.2015 Kiinteistö Oy Porin Poliisitalo, Kiinteistö Oy Satek ja Noormarkun Teollisuuskiinteistöt Oy. Vääntiö Oy:n toiminimi muutettiin sulautumisen yhteydessä Porin Toimitilat Oy:ksi. Tilikauden liikevaihto oli 2,2 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 0,4 miljoonaa euroa johtuen samansuuruisesta satunnaisesta tuotoksi kirjatusta fuusiovoitosta. Yhtiön toimintaan liittyy toimialalle tyypillinen toimialariski. Yhtiön operatiivinen toiminta on yhden henkilön varassa. Yhtiöllä on laadittuna kuvaus riskienhallinnasta.

Porin YH-Asunnot Oy:n tavoitteet toteutuivat vain osittain. Asuntojen käyttöaste oli 93,2 prosenttia tavoitteen ollessa yli 97 prosenttia. Asiakkaiden vaihtuvuus niin sanottujen tavallisten vuokra-asuntojen osalta oli 22,1 prosenttia tavoitteen ollessa alle 25 prosenttia. Maksuvalmius oli 2,0 tavoitteen ollessa yli 2. Lainakanta nousi 0,9 prosenttia tavoitteen ollessa lainakannan pieneneminen yli 2,5 prosenttia. Tavoitteena oli lisäksi ylläpitää nykyinen asuntokanta kilpailukyisenä ja laadukkaana. Korjauskulut lisättyinä aktivoinneilla suhteutettuna vuokratuottoihin oli 51,3 prosenttia tavoitteen ollessa vähintään 20 prosenttia. Vapaarahoitteisia asuntoja lisättiin keskusta-alueella 29 kappaleella Senioritalo I valmistuttua tavoitteen ollessa keskimäärin 15 kappaletta. Konsernin erityisasumiseen tarkoitettujen asuntojen omistus Porin alueella oli 33 prosenttia tavoitteen ollessa pysyvästi yli 50 prosenttia. Liikevaihto oli 14,8 miljoonaa euroa, mikä jäi budjetoidusta liikevaihdesta 0,3 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos toteutui 0,3 miljoonaa euroa budjetoitua parempana. Lavian kunnan Asunnonhankinta Oy sulautui Porin YH-Asunnot Oy:hyn 31.10.2015. Lisäksi samana päivänä yhtiölle siirtyi Porin kaupungin tekemällä sijoitetun vapaan oman pääoman sijoituksella Lavian kunnasta kuntaliitoksen mukana kaupungille tulleet kiinteistöt rakennuksineen sekä kaksi osakehuoneistoa. Riskejä yhtiön toiminnalle aiheuttavat asuntojen tyhjäkäyttö, luottotappioiden kasvu ja lainakorkojen muutos korkean velkaantumisasteen johdosta. Yhtiöllä on sisäinen riskienhallintaohjelma, joka kattaa toiminnalliset ja taloudelliset riskit.

Prizztech Oy -konsernin tavoitteet on saavutettu osittain. Emoyhtiön tulos oli 5 000 euroa voitollinen ja konsernin tulos oli 0,07 miljoonaa euroa tappiolla, kun tavoite oli yhteenlasketun tuloksen osalta vähintään nollatulos. Tavoitteena olleen yritysten toimintaedellytysten

kehittämisen vaikuttavuus uusien yritysten ja investointien perustan edistämisellä on saavutettu pääosin. Alueen markkinoinnin vaikuttavuus elinvoimaisena asuinpaikkana ja alueen markkinoinnin vaikuttavuus elinvoimaisena ja yrittäjyyttä edistävänä opiskelupaikkana ovat saavutettu osittain. Yrityspalvelut-yksikön asiakasmäärät ovat pysyneet hyvällä tasolla ja järjestetyissä tapahtumissa on ollut osallistujia. Yrityspalveluiden asiakastytytyäisyys on ollut hyvällä tasolla. Prizztech -konsernin liikevaihto putosi tilikauden aikana 3,6 miljoonaa euroa eli noin 38 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna. Talouden tasapainottaminen on vaatinut kustannusten karsimisen lisäksi henkilöstön lomautuksia ja irtisanomisia. Yhtiön talouteen sisältyy edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä suoritetuista toimenpiteistä huolimatta. Porin kaupunki uusi vuoden lopulla elinkeinopalveluiden ostopalvelusopimuksen vuoteen 2018 asti, mikä auttaa talouden suunnittelua tulevaisuudessa. Tilikauden päättymisen jälkeen Prizztech Oy on myynyt kokonaan omistamansa Porin Seudun Matkailu Oy Maisan osakkeet Porin kaupungille. Prizztech Oy:n toimintaedellytykset ovat erityisesti projekti- ja ohjelmatoiminnan osalta kohtuullisen hyvät. Kuntatalouden haasteet ovat edelleen vaikuttaneet palvelujen kehittämiseen. Yhtiön taloudellinen tilanne edellyttää kustannustehokkuuden jatkuvaa parantamista. Toimintaan epävarmuutta aiheuttaa EU:n ohjelmakauden vaihtuminen. Kokonaisuutena yhtiön toimintaan vaikuttaa olennaisesti omistaja-asiakkaalta tuleva rahoitus. Myös yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa yritysten mahdollisuuksiin osallistua kehittämishankkeiden rahoitukseen.

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n tavoitteet on pääosin saavutettu. Uuden strategian mukaiset toimenpideohjelmat ovat hankkeistettu ja hankkeet ovat käynnissä. Kampusratkaisut etenevät suunnitelman mukaisesti. Toimitilastrategiaa jatkojalostetaan vuoden 2016 aikana osana Porin uuden kampuksen tilasuunnittelua. Uuden rahoitusmallin mukainen Satakunnan ammattikorkeakoulun laskennallinen rahoitusosuus koko ammattikorkeakoulujen rahoituksesta oli nouseva. Rahoitusosuus oli 3,73 prosenttia vuonna 2014 ja 3,78 prosenttia vuonna 2015. Yhtiön TKI-toiminnan volyymi kasvoi vuoteen 2014 verrattuna. Hankevolyyymi oli 2,5 miljoonaa euroa vuonna 2014 ja 2,8 miljoonaa euroa vuonna 2015. Tavoitteena ollut 0-tasoinen tulos ylitettiin ja tulokseksi muodostui 1,3 miljoonaa euroa. Sopeuttamistoimia on jatkettu suunnitelman mukaisesti. Yhtiö on sitoutunut pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin, mikä aiheuttaa riskejä mahdollisissa rahoituksen ja toiminnan muutostilanteissa. Toiminnallisena riskinä on EU:n rahoituskausien vaihtuminen, mikä aiheuttaa hanketoimintaan epävarmuutta. Ulkopuolisen TKI-toiminnan rahoituksen määrä on yksi uuden rahoitusmallin mittari. Yhtiön maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat toistaiseksi erittäin hyvällä tasolla. Yhtiö on luonut vakuutusohjelman, jolla vakuutuksin katettavat riskit ovat hallinnassa. Toimintaa ohjaa ISO 9001:2008 -laatujärjestelmä, joka sisältää kattavasti yhtiön toimintaa ohjaavia menettelyohjeita.

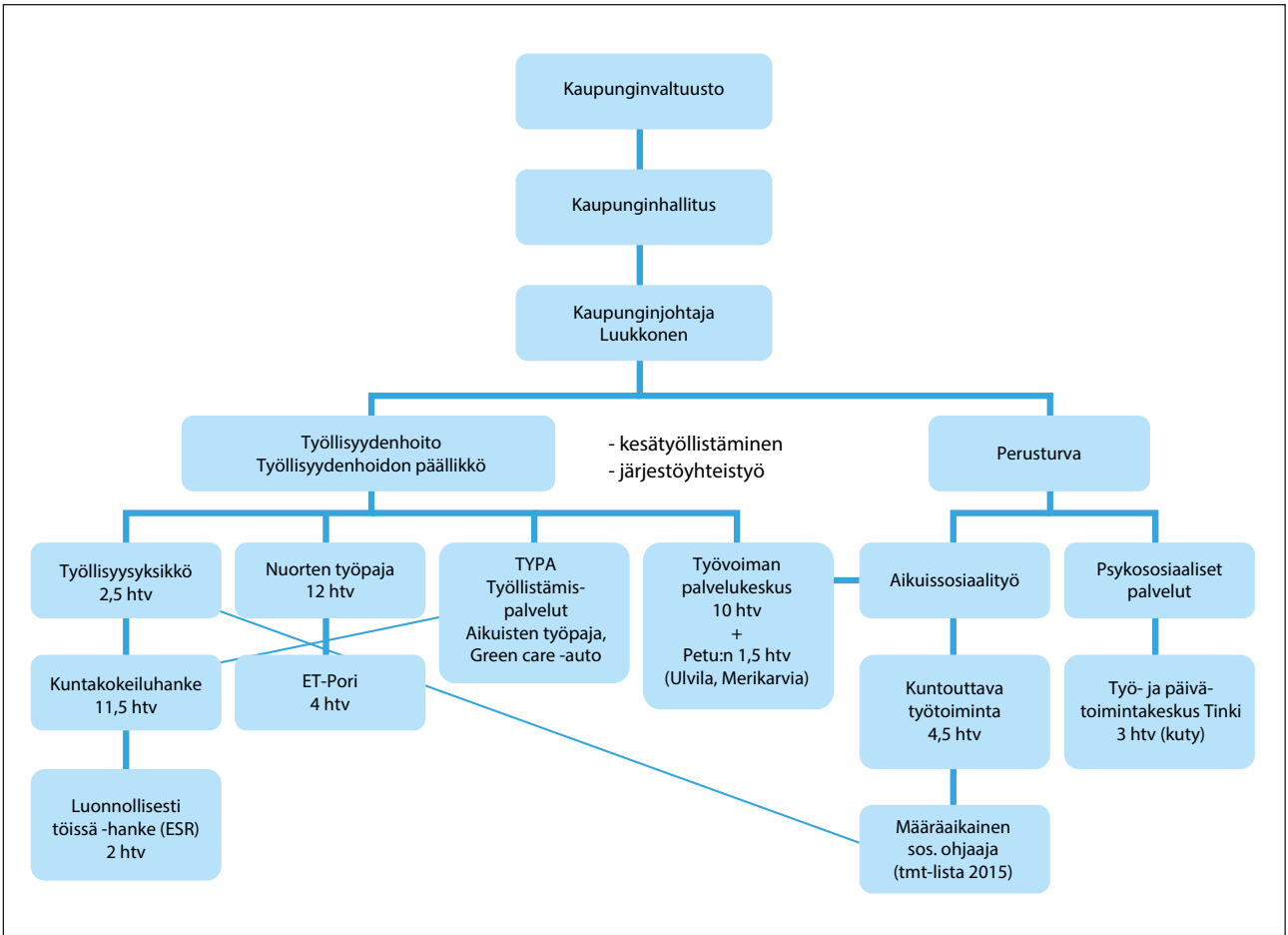

Maauimala

5 MUUT HAVAINNOT KAUPUNGIN HALLINNOSTA

5.1 TYÖLLISYYDENHOITO

Porin kaupungilla on pitkät perinteet työllisyydenhoidosta. Porin kaupungin työllisyydenhoidon toimenpiteillä tuetaan kaupungin yleistä työllisyyskehitystä ja vaikutetaan erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden vähenemiseen sekä asiakkaiden elämänlaadun paranemiseen. Porin kaupungin työllisyyden hoitovastuu on hajautettu Porin kaupungin eri yksiköille.

Kampusen työmaa

Taavi-silta

Suomi ajautui taantumaan vuonna 2009, mikä on lisännyt merkittävästi työttömyyttä. Porin työttömyysaste vuonna 2010 oli 12,6 prosenttia ja 25 suurimman kunnan työttömyysaste 10,9 prosenttia. Vuonna 2015 vastaavat luvut olivat 16,3 ja 14,0 prosenttia. Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut taantuman alettua.

Työttömyysurvalain mukaan kunnat joutuvat osarahoittamaan työmarkkinatuen maksun työttömille. Vuosina 2006–2014 kunnat joutuivat maksamaan 50 prosenttia passiivijan työmarkkinatuesta niiden työttömien osalta, joille työmarkkinatukea oli maksettu vähintään 500 päivää. Lakia muutettiin vuoden 2015 alusta niin, että kunnat joutuvat maksamaan 300–999 päivää työmarkkinatukea saaneiden passiivijan työmarkkinatuesta 50 prosenttia ja yli 1 000 päivää saaneiden osalta 70 prosenttia. Työttömän ollessa ns. aktiivitoimenpiteissä ei kunnalle tule maksuvelvoitetta. Työhallinnon hyväksymiä aktiivitoimenpiteitä ovat kuntouttava työtoiminta, työkokeilut, työvoimakoulutus ja palkkatukityö. Tämä lakimuutos yhdessä kasvavan pitkäaikaistyöttömyyden kanssa nostivat Porin maksamien sakkomaksujen määrän 5,8 miljoonaa euroon, kun se vuonna 2014 oli 3,7 miljoonaa euroa. Porin kaupungin vuoden 2016 talousarviossa sakkomaksujen alentaminen on kirjattu yhdeksi työllisyydenhoidon tavoitteeksi, mikä edellyttää voimakasta panostusta aktivointitoimenpiteisiin.

Tarkastuslautakunta suosittaa Porin kaupungin aktivointitoimenpiteiden keinovalikoiman laajentamismahdollisuuksien tutkimista. Esimerkiksi Porin seudulla ei ole sosiaalisia yrityksiä, joiden tavoitteena olisi taloudellisen kannattavuuden ohella yhteiskunnallinen yleishyödyllisyys eli vajaakuntoisten ja pitkäaikaistyöttömien työllistäminen.

Porin kaupunginvaltuusto on päätöksellään 31.8.2015 § 93 hyväksynyt Porin kaupungin työllisyysohjelman vuosiksi 2015–2025. Työllisyysohjelman laadinta on perustunut kaupunginhallituksen päätökseen 22.12.2014 § 632, Porin kaupunkistrategiaan 2020 ja Porin kaupungin valtuustosopimuksen 2013–2016 tavoitteisiin. Valtuustosopimukseen 2013–2016 sisältyi tavoite laatia yksityiskohtainen työllisyysohjelma ja tehostaa työllistämistoimenpiteitä kaikissa hallintokunnissa. Työllisyyden edistämiseen kytkeytyi myös valtuustosopimuksen tavoite elinkeinotoimen uudelleenorganisoinnista vaikutavuuden lisäämiseksi. Työllisyysohjelmalla luotiin Porin työllisyydenhoidolle selkeät tavoitteet ja mittarit, jotta voidaan seurata toiminnan onnistumista, tulokellisuutta ja vaikuttavuutta.

Työllisyysohjelma on laadittu sisäisenä asiantuntijatyönä kahdeksan henkilön valmisteluryhmässä, jonka puheenjohtajana toimi kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen ja muut jäsenet olivat konsernihallinnosta ja eri hallintokunnista. Valmisteluryhmän ulkopuolisena neuvonantajana toimi työ- ja elinkeinoministerin neuvotteleva virkamies Pekka Tiainen. Työllisyysohjelman laadinnan tukena toimi laaja-alainen ohjausryhmä, jonka jäsenet olivat työllisyyden edistämisen kannalta keskeisiä yhteisöjen, yritysten ja muiden organisaatioiden asiantuntijoita. Työllisyysohjelman laadinnan yhteydessä hyödynnettiin muiden suurten kaupunkien toimivaksi osoittautuneita kokemuksia ja tuloksia. Työllisyyden edistämiseen liittyvää vertailukehittämistä toteutettiin erityisesti Turun, Oulun ja Vantaan kaupunkien kanssa.

Porin kaupungin työllisyysohjelmassa linjataan neljä kärkitavoitetta ja niille mittarit. Kärkitavoitteet ovat:

1. Uuden työn Pori, jonka tavoitteena on 1 700 työpaikan nettoliikenne ja 72 prosentin työllisyysasteen saavuttaminen vuoteen 2025 mennessä
2. Osallistava Pori, jonka tavoitteena on työttömyysasteen aleneminen 25 suurimman kunnan keskiarvon tasolle vuoden 2018 loppuun mennessä (ero nyt +2,5 prosenttiyksikköä vuoden 2014 vuosikeskiarvon perusteella)
3. Nuorten Pori, jonka tavoitteena on nuorten työttömyysasteen aleneminen 11 prosenttiin vuoden 2018 loppuun mennessä (nuorten työttömyysasteen vuosikeskiarvo oli 14,3 prosenttia vuonna 2014)
4. Uusien kokeilujen Pori, jonka tavoitteena on varmistaa Porin edellävijäisyys tulevaisuudessakin kuntien työllisyydenhoidossa.

Työllisyysohjelmaa laadittaessa ei vielä ollut tiedossa Eurooppaan ja siitä kautta Suomeen tuleva pakolaisvirta, mikä on lisännyt turvapaikanhakijoiden määrää nopeasti. Työllisyysohjelmaan ei siten ole otettu tavoitteita pakolaisten kotouttamiseen liittyen.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että kotouttaminen otetaan osaksi osa-alueeseen Porin kaupungin työllisyydenhoitoa.

Hallintokunnat vastaavat osaltaan työllistämisestä tarjoamalla palkkatuki-, työkokeilu- ja kuntouttavan työtoiminnan paikkoja. Porin kaupungin keskeisimmät hallintokunnat on sitoutettu sopimuksin työllisyysohjelman noudattamiseen. Kuntouttavan työtoiminnan osalta

hallintokunnille on kaupunginhallituksen päätöksellä 31.3.2014 § 175 asetettu kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita koskeva 5 prosentin kiintiö laskettuna vakituisten henkilökunnan määrästä.

Vuosi 2015 oli kuntien työllistämisen osalta hankala, koska valtion palkkatukityöllistämiseen varatut rahat loppuivat maaliskuussa 2015. Tämän takia myöskään Porin kaupunki ei voinut tarjota palkkatukitoita työttömille. Työllisyyttä hoidettiin kuntouttavalla työtoiminnalla, joka ei kuitenkaan ole varsinaisen työllistämistoimenpide, vaan sosiaalipalvelu, jolla ihmistä kuntoutetaan takaisin työelämään. Henkilöstöpalveluiden mukaan kuntouttava työtoiminta on ollut Porissa kaksijakoista. Toisaalta sillä hoidetaan niitä, jotka ovat pudonneet yhteiskunnasta, mikä onkin kuntouttavan työtoiminnan pääasiallinen tavoite. Toisaalta kuntouttavaan työtoimintaan joutuu myös yleisen taloudellisen tilanteen vuoksi työttömäksi joutuvia. Heihin kuntouttavaa työtoimintaa ei tulisi käyttää. Kuntouttava työtoiminta on työllistämiskeinona lähes vaikutukseton, koska avoimille työmarkkinoille valtakunnallisesti työllistyy vain vähemmistö sen asiakkaista. Yhtenä syynä tähän on leimautuminen kuntouttavan työtoiminnan asiakkaaksi, mikä heikentää henkilön pääsyä avoimille työmarkkinoille.

Hallintokunnille asetettuja työllistämismuvelloitteita ei ole erikseen resursoitu. Työhön perehdyttäminen syö normaali-resursseja, perehdyttäjät eivät saa palkkiota työstään ja hallintokunnat joutuvat hankkimaan työllistetyille tarvittavat työvälineet. Tämä on heikentänyt hallintokuntien halukkuutta täyttää työllistämismuvelloitteensa.

Tarkastuslautakunta katsoo, että mahdollisuutta perustaa kaupungin organisaation sisälle työttömien aktivointitoimenpiteiden toteuttamisesta vastaava yksikkö, joka välittää työllistettyjen työpanosta hallintokunnille ja liikelaitoksille, tulee selvittää. Yksikön tehtävänä olisi tehdä tarvittavat sopimukset työllistettyjen kanssa, perehdyttää heidät ja hankkia heille varusteet. Näin vapautettaisiin hallintokuntien resursseja, kun ne voisivat toimia pelkästään työvoiman vuokraajina yksikön hoitaessa työllistämiseen liittyvät lainsäädännölliset velvoitteet ja käytännön asiat.

Porin seutu valittiin edellisen hallituksen hallitusohjelman työllisyyspoliittiseen Kuntakokeilu-hankkeeseen. Hankkeen toiminta-alueen muodostivat Porin lisäksi Ulvilan kaupunki sekä Pomarkun ja Merikarvian kunnat. Kuntakokeilu toteutettiin 1.9.2012–31.12.2015 ja sen tarkoituksena oli löytää uusia paikalliseen kumppanuuteen perustuvia

työmarkkinoille integroinnin malleja rakennetyöttömyyden alentamiseksi. Kuntakokeilun onnistumisesta on annettu loppuraportti *Porin seudun työllisyyden kuntakokeilu – Matkan varrelta*. Loppuraportissa todetaan, että kuntien odotukset pitkäaikaistyöttömyyden kuntakokeilusta olivat hallitusohjelman julkaisun jälkeen varsinkin eri toimenpiteiden osalta toiveikkaammat, kuin se, minkä lopullinen hankepäätös on mahdollistanut. Hankerahan käytön ohjeistus oli raportin mukaan aluksi epäselvää. Tarkastustoimen tekemisissä haastatteluissa on ilmenyt, että Kuntakokeilun aikana lainsäädöksiä ei muutettu, minkä seurauksena kunnat eivät päässeet työvoimahallinnon rekistereihin. Tämä hankaloitti pitkäaikaistyöttömien hoitoa kuntien osalta. Kunnat eivät juuri saa tietoa työttöminä olevista henkilöistä työvoimahallinnolta ennen kuin he ovat olleet työmarkkinatuen piirissä 300 päivää. Kunta pystyy alkaa hoitamaan pitkäaikaistyöttömien työllistämistä vasta, kun Kelan sakkomaksut alkavat juosta. Kunnat ovatkin Pori mukaan lueteluna toivoneet, että pitkäaikaistyöttömien hoito siirrettäisiin kuntien vastuulle. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategisessa ohjelmassa *Ratkaisujen Suomi* 29.5.2015 on työvoimahallinnon osalta todettu, että hallituskaudella selvitetään työvoimapolveluiden siirto resurssineen vaikeimmin työllistyvien osalta kuntien vastuulle työssäkäyntialueittain Tanskan mallin mukaisesti.

Tarkastuslautakunta katsoo, että kuntien tulisi saada työttömistä tiedot ennen kuin Kelan kuntien sakkomaksut alkavat, jotta työttömien tilanteisiin voidaan vaikuttaa jo ennakolta. Tämän takia Porin kaupungin tulee tukea valtiovalan toimenpide-ehdotuksia, jotka koskevat työvoimapolveluiden siirtoa resurssineen vaikeimmin työllistyvien osalta kuntien vastuulle.

Porin kaupungin psykososiaalisten palvelujen (päihde- ja mielen-terveyspalveluiden) yksikkö tuottaa palveluja mielenterveys- ja päihdeongelmallisille. Yksikkö edistää mielenterveyttä ja tavoittelee päihdehaittojen vähentämistä yhdessä muiden palveluntuottajien kanssa. Päihde- ja mielenterveystyön palvelujärjestelmä muodostuu perustason palveluista, perustason erityispalveluista ja vaativista erityispalveluista. Järjestöjen tekemä ammatillinen työ ja vapaaehtoisuuteen perustuva toiminta sekä yritystoiminta täydentävät palvelujärjestelmää. Peruspalvelut vastaavat hoidon tarpeen arvioinnista sekä lievien ja keskivaikkeiden mielenterveys- ja päihdeongelmien hoidosta. Erikoissairaanhoito vastaa vaikeiden ongelmien hoitamisesta (vaativat erityispalvelut). Porin kaupungin psykososiaaliset palvelut ovat laatineet myös lakisääteisen mielen-terveys- ja päihdesuunnitelman. Porin kaupungin päihde- ja

Psykososiaalisten palveluiden perusta on lainsäädännössä. Mielenterveyslain (1116/1990) mukaan mielenterveystyöllä tarkoitetaan yksilön psyykkisen hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja persoonallisuuden kasvun edistämistä sekä mielisairauksien ja muiden mielenterveydenhäiriöiden ehkäisemistä, parantamista ja lievittämistä. Mielenterveystyö voidaan jakaa mielenterveyttä edistävään, mielenterveyden häiriöitä ehkäisevään ja korjaavaan toimintaan. Edistävä toiminta tähtää mielenterveyttä edistävien yhteiskunnallisten ja yksilöllisten tekijöiden tunnistamiseen ja voimistamiseen. Häiriöiden ehkäisemiseen tähtäävä toiminta tunnistaa mielenterveyttä uhkaavia tekijöitä ja torjuu niitä. Korjaavaa toimintaa ovat tutkimus, hoito

Raatihuone

Yyterin levätalkoot

Kuviosta nähdään, että Porin järjestämät psykososiaalisten palveluiden bruttomenot vuonna 2015 olivat yhteensä 31,1 miljoonaa euroa, joista sairaanhoitopiiriltä ostettu osuus oli noin 60 prosenttia eli 18,9 miljoonaa euroa. Porin erikoissairaanhoidon osuus 18,9 miljoonaa euroa sisältää 10,1 miljoonaa euroa avopalveluja ja laitospalvelua 8,8 miljoonaa euroa. Porin kaupunki tuottaa psykososiaalisia peruspalveluita omana tuotantona noin 6,9 miljoonalla eurolla ja oman tuotannon lisäksi käyttää ostopalveluihin yrityksiltä ja kolmannelta sektorilta 5,4 miljoonaa euroa. Kuviosta nähdään, että peruspalvelun avopalvelut tuotetaan omana tuotantona, vain erityispalvelut ostetaan sairaanhoitopiiriltä. Myös laitospalvelut ilman erikoissairaanhoidon tuotetaan pääasiassa omana tuotantona. Oman tuotannon laitospalveluita käyttävät lähinnä päihdeongelmaiset asiakkaat. Asumispalveluista yli 60 prosenttia ostetaan yrityksiltä ja kolmannelta sektorilta. Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut Porissa on jaoteltu tehostettuun palveluasumiseen, palveluasumiseen ja tuettuun asumiseen.

Tarkastuslautakunta korostaa sitä, että mielenterveyslain mukaan mielenterveyspalvelujen järjestämisessä on sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja sen alueella toimivien terveyskeskusten yhdessä kunnallisen sosiaalihuollon ja erityispalveluja antavien kuntayhtymien kanssa huolehdittava siitä, että mielenterveyspalveluista muodostuu toiminnallinen kokonaisuus.

Päihde- ja mielenterveysasiakkaille on kehitteillä uudenlaisia palveluja. Porin kaupunki on osallistunut valtakunnalliseen Kaste-hankeeseen kuuluvaan 'Parempia palveluita riskiryhmille' -hankkeeseen (PPPR-hanke), jossa yhtenä asiana on antaa monisairaille psykososiaalisten palveluiden asiakkaille tukea sosiaalisen verkoston avulla. Samalla pystytään saamaan aikaan säästöjä, jotta monisairaajat eivät kuormittaisi monilla käynneillä terveyskeskuksen palveluita. Hankkeen päätavoitteena on

paljon palveluita tarvitsevien riskiryhmien hoitoprosessien haltuunotto ja hoito- ja palveluketjujen kehittäminen. Lähtökohtana on luoda riskiryhmien tarpeista lähtevä yhtenäinen toimintamalli, jossa sosiaalityön, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välille saadaan rakennettua eheä palvelukokonaisuus, jossa painopiste siirtyy erityispalveluista peruspalveluihin, laitospalveluista avohoitoon ja lääkinnällisestä kuntoutuksesta sosiaaliseen kuntoutukseen. Hanke päättyi kesällä 2016.

Tähän PPPR-hankkeeseen liittyen on tehty tutkimuksia. Oulussa on selvitetty, miten sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset jakautuvat asukkaiden kesken. Raportin mukaan 10 prosenttia väestöstä aiheuttaa 81 prosenttia kustannuksista. Raportista selviää myös, että eniten kustannuksia aiheuttavat 10 prosenttia väestöstä käyttää tyypillisesti laajasti koko palvelujärjestelmää. Raportissa todettiin, että nykyinen palvelujärjestelmä palvelee huonosti niitä, jotka tarvitsevat paljon erilaisia palveluita. Nämä niin sanotut kalliit asiakkaat kuormittavat erityisesti kaupunginsairaalaa, somaattista erikoissairaanhoidon ja mielenterveyspalveluita. Porissa ei ole aikaisemmin asiaa selvitetty, mutta terveysasemien johtavien lääkäreiden arviot ovat keskenään hyvin samansuuntaiset eli eniten palveluita Porissa käyttävät 20 prosenttia kuluttaa 80 prosenttia palveluista.

Myös sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2008 julkaistussa raportissa 'Asiakasvastaava-toiminta pitkäaikaissairauksien terveyshyötymallissa' on tutkittu muun muassa monisairaita ja/tai paljon palveluja tarvitsevia tai käyttäviä asiakkaita. Tutkimuksen tavoitteena oli case manager -toiminnan mallintaminen. Suomalaisessa kirjallisuudessa case manager tarkoittaa eräänlaista palveluohjaajaa. Case manageriksi nimetty työntekijä toimisi asiakkaan tukena palveluihin sijoittumisessa tai palveluiden löytämisessä. Tällaista toimintaa selvitettiin Satakunnan Makropilotin (Grönroos ja Perälä 2002) yhteydessä. Makropilotissa omanuovojen tehtävänä oli järjestää, ohjata ja seurata asiakkaille annettavia palveluja palveluketjussa. Tämänkaltaisen palveluohjauksen tarkoituksena on suunnitella, organisoida, sovittaa yhteen ja arvioida palveluja, joita asiakas käyttäisi nykyisessä elämäntilanteessaan elämänhallinnan tueksi.

Tarkastuslautakunta korostaa, että päihde- ja mielenterveysasiakkaiden paljon palveluita tarvitsevien riskiryhmien hoitoprosessien haltuunottoa ja hoito- ja palveluketjujen kehittämistoimintatyötä jatketaan. On tärkeää, että samassa yhteydessä kiinnitetään huomiota myös palvelun laatuun ja palvelun kustannustehokkuuteen.

5.3 YMPÄRISTÖHALLINTO / RAKENNUSVALVONTA

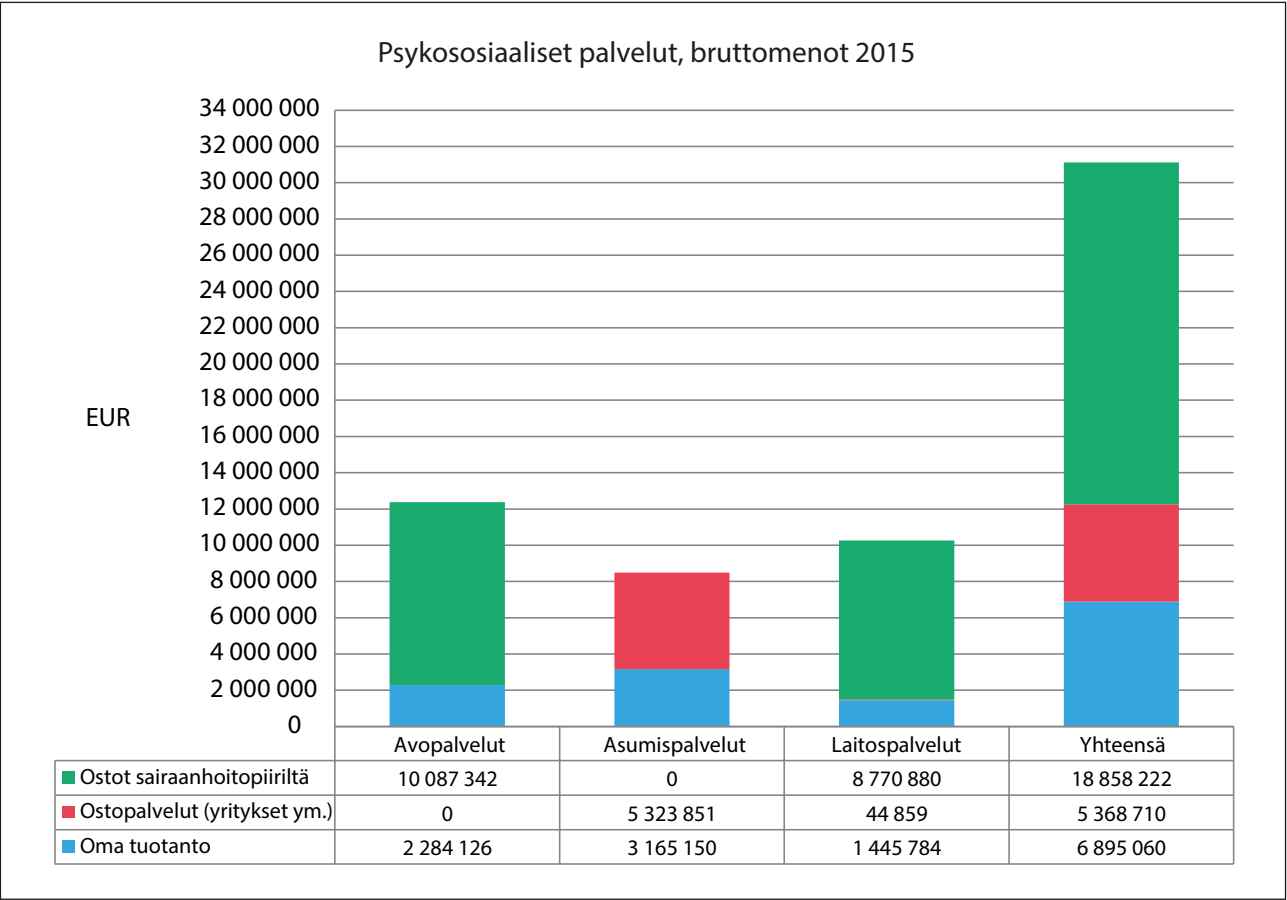
Laajennetun ympäristölautakunnan ja ympäristöviraston perustaminen perustuu organisaatiotoimikunnan alaiseen valmisteluun vuosina 2007–2008. Kaupunginhallitus teki toukokuussa 2008 periaatepäätöksen siitä, että laajennettu ympäristölautakunta ja ympäristövirasto perustetaan 1.1.2009 alkaen ja että ympäristövirastoon siirretään ympäristötoimiston, rakennusvalvonnan ja ympäristöterveydenhuollon toiminnot sekä jätehuollon alueelliset suunnittelutehtävät ja jäteneuvonta. Lisäksi ympäristövirastoon päätettiin siirtää taseyksikkönä Porin kaupungin elintarvike- ja ympäristölaboratorio Porilab. Ajan kuluessa muutoksia on tapahtunut.

Rakennusvalvontaviranomainen huolehtii lainsäädännössä rakentamiselle ja rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden, kuten kaavoituksen, hyvän kaupunkikuvan, turvallisuuden, terveellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimusten huomioimisesta rakentamisesta ja rakennusten käytössä kestävästä kehityksestä tukevalla tavalla, sekä vastaa rakennushanketietojen tuottamisesta rakennus- ja huoneistorekisteriin.

Rakennusvalvonta päättää maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset luvat ja ilmoitusten käsittelyn lukuun ottamatta poikkeuksellisen laajoja, kaupunkikuvallisesti merkittäviä tai ympäristöstä poikkeavia hankkeita. Tuulivoimaloiden luvat päättää ympäristölautakunta. Lisäksi rakennusvalvonnan toimialaan kuuluvat rakennusarpiteet ja kiinteistöjen yhteisjärjestelyä koskevat asiat sekä sen valvominen, täyttääkö kyseinen henkilö kelpoisuusvaatimukset toimia suunnittelijana yksittäisessä rakennushankkeessa. Rakennusvalvonta käsittelee asuntojen energia- ja korjausavustukset ja niihin rinnastettavat avustukset. Rakennusvalvonnassa tuotetaan rakennus- ja huoneistorekisteriä.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on rakennusvalvonnan myönnetty luvat. Myönnettyjen lupien tavoite on 850 lupaa. Ratkaistun luvan yksikköhintatavoitteeksi on asetettu 1 304 euroa per ratkaistu lupa. Lupahakemuksista uudet toiminnot pidetään ensisijaisina. Käsittelyaikatavoitteena on enintään kolme kuukautta kuulutuksen julkaisusta.

Rakennusvalvonnan käytössä on Teklan Trimblen Locus-rakennusvalvontasovellus. Rakennusvalvontasovelluksen työkalut tukevat rakennusvalvontaprosessia ja rakennusrekisterin pitoa. Työkaluilla hallitaan lupaprosessi hakuvaiheesta rakennuksen

valmistumiseen. Tietoa voidaan hyödyntää myös rakennetun ympäristön jatkuvassa seurannassa. Rakennus- ja huoneistorekisteri päivittyy rakennuslupaprosessissa tallennettavilla hanke- ja rakennustiedoilla. Valtion rekistereihin vaaditut lupa- ja rakennustiedot siirretään automaattisesti. Sovellus tukee rakennuslupien hallinnan toteuttamista sähköisenä palveluna internetissä.

Rakennusvalvonnassa tehtiin asiakaspalvelun toimivuudesta kysely. Kyselyssä todettiin, että tarkastajien tavoittaminen koettiin vaikeaksi. Asiointi rakennusvalvonnassa koettiin hankalaksi. Rakennusvalvonnan asioiden hoitamisen yhteydessä olisi tarvittu enemmän suullista palautetta. Lisäksi palautetta annettiin luvan hakemisen vaikeudesta. Tämän jälkeen pidettiin asiakaspalaveri, jonka jälkeen rakennusvalvonnan toimintaa selkeytettiin.

Arviointityön yhteydessä on esille noussut, että lupien käsittelyajat ovat kolminkertaistuneet suhteessa laatujärjestelmän mukaiseen tavoitteeseen. Työmatarkastuksista on jouduttu karsimaan rakennustyönaikaisia katselmuksia. Rakennusvalvonta on sisältänyt pääasiassa vain käyttöönotto- ja loppukatselmuksia.

Arvioitaessa tuloksellisuuden toteutumista ja tunnuslukujen mittaamista voidaan todeta, että tuloksellisuuden mittaaminen on puutteellista.

Arviointityön yhteydessä tuli esille, että sähköisen asiainnin osuus on edelleen melko vähäistä. Rakennusvalvonnassa sähköisen asiainnin osuus on 5 prosenttia. Rakennuslupia haettiin 0,9 prosenttia sähköisesti. Sähköisen arkistointiluvan puute haittaa sähköisen palvelun tehokkaampaa käyttöönottoa. Tällä hetkellä ei ole rahallisesti panostettu sähköiseen arkistointiin riittävällä tavalla. Arvioinnin yhteydessä on noussut esille, että rakennusvalvonnassa on henkilöresurssitarvetta. Yksikön oman arvion mukaan valvontatiimiin tarvittaisiin kaksi henkilöä ja lupatiimiin yksi henkilö.

Valtakunnan tasolla rakennusvalvontaan toimintona kohdistuu kehittämispaineita. Rakennustoimiala ja valtion viranomaiset halusivat kehittää kunnallisesta rakennusvalvonnasta palvelevan asiantuntijan. Asiantuntijatahoilla on katsottu, että rakennusvalvontayksiköitä pitäisi kasvattaa isommiksi, noin kymmenen hengen yksiköiksi, jolloin jokaisessa yksikössä olisi myös erityisosaamista. Näin rakennusvalvonnalla olisi mahdollisuus parantaa rakentamisen laatua ja puuttua esimerkiksi kosteusongelmien syntyamiseen. Rakennustoimialalla on esitetty toiveita, että rakennusvalvonnassa olisi käytössä kaikille kunnille yhteinen malli ja yhtenäiset vaatimukset. Tämä antaisi rakennusliikkeille mahdollisuuden kehittää menetelmiään. Pieniä yhden tai kahden henkilön organisaatioita on ministeritasollakin ehdotettu yhdistettävän toimivammiksi kokonaisuuksiksi.

Tarkastuslautakunta katsoo, että lupahakemusten pitkiin käsittelyaikoihin tulee kiinnittää huomiota. Tarkastuslautakunnan mielestä digitalisointia tulee jatkossakin kehittää ja kannustaa asiakkaita käyttämään jatkossa enemmän sähköisiä palveluita.

Pripolin auditorio

Yyteri

6 ESTEELLISYYDET

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat olleet esteellisiä arvioitaessa seuraavia toimintoja:

jäsen Asko Apajasalo: Kiinteistö Oy Keskusmarkku

jäsen Pentti Ruusunen: Porin YH-Asunnot Oy

varajäsen Liisa Vitikkala: Porin Toimitilat Oy

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa, eivätkä esteelliset ole osallistuneet näitä yhteisöjä koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä päätöksentekoon.

Tarkastuslautakunta 3.5.2016

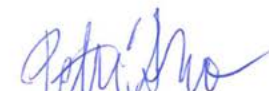
Eturivissä vasemmalta oikealle: Kalevi Träskelin, Antti Linnainmaa. Toisessa rivissä vasemmalta oikealle: Seija Gröhn, Aila Linnanketo-Anttoora, Pirjo Peltoniemi, Petri Aho. Takarivissä vasemmalta oikealle: Mirja Harju (varajäsen), Eino Koivusaari, Asko Apajasalo, Pentti Ruusunen. Kuvasta puuttuvat: Heli Rätty, Pirjo Rantaneva.

7 ALLEKIRJOITUKSET

Porissa 9. päivänä toukokuuta 2016

Kalevi Träskelin
puheenjohtaja

Petri Aho

Seija Gröhn

Pirjo Peltoniemi

Pirjo Rantaneva

Heli Rätty

Antti Linnainmaa
varapuheenjohtaja

Asko Apajasalo

Aila Linnanketo-Anttoora

Eino Koivusaari

Pentti Ruusunen

Raatihuoneen puisto

Julkaisun kuvat:			
Kansikuvat: Lavian vanha kunnantalo 2005. Kuvaaja: Lauri Putkonen			
s. 2 Porin Puuvilla. Kuvaaja: Heli Koskela	s. 14..... Pripoli. Kuvaaja: Hannes Frigård	s. 22..... Satama. Kuvaaja: Heli Koskela	s. 31..... Yterin levätalkoot. Kuvaaja: Seppo Salonen
s. 4 Näkymä Etelärannasta. Kuvaaja: Heli Koskela	s. 18..... Kiinteistönhoitaja Veli-Matti Varjus. Kuvaaja: Jouni Koivukoski	s. 23..... Kiinteistö Oy Porin Poliisitalo. Kuvaaja: Heidi Lammi	s. 33..... Pripolin auditorio. Kuvaaja: Marko Mikkola
s. 6 SuomiAreenan tilaisuus. Kuvaaja: Antti Partanen	s. 18–19 Isomäen alikulun työmaa. Kuvaaja: Tapani Söderberg	s. 24..... Maaumala. Kuvaaja: Suomen Ilmakuva Oy	s. 34..... Yteri. Kuvaaja: Katri Ojala
s. 8 Kävelykatu Porin päivänä. Kuvaaja: Kalle Aaltonen	s. 19..... Kampuksen työmaa. Kuvaaja: Hanna Valtokivi	s. 26..... Kampuksen työmaa. Kuvaaja: Hanna Valtokivi	s. 36..... Kuvaaja: Hannes Frigård
	s. 20..... Satama. Kuvaaja: Heli Koskela	s. 27 Taavi-silta. Kuvaaja: Jan Virtanen	s. 38–39 Raatihuoneen puisto. Kuvaaja: Antero Saari
		s. 30..... Raatihuone. Kuvaaja: Suvi Hallikainen	

